

ingediend op **1450** (2022-2023) – Nr. 1
18 oktober 2022 (2022-2023)

Verslag van de hoorzitting

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door Bart Tommelein en Katia Segers

over het jaarverslag 2021 van de VRT
en het toezichtsrapport 2021
van de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM)
op de naleving van de beheersovereenkomst met de VRT

Samenstelling van de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media:

Voorzitter: Elisabeth Meuleman.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Marius Meremans, Freya Perdaens, Wilfried Vandaele, Manuela Van Werde;
Filip Brusselmans, Johan Deckmyn, Klaas Sloomans;
Karin Brouwers, Orry Van de Wauwer;
Steven Coenegrachts, Stephanie D'Hose;
Elisabeth Meuleman, Jeremie Vaneeckhout;
Hannes Anaf.

Plaatsvervangers:

Andries Gryffroy, Kathleen Krekels, Philippe Muyters, Kris Van Dijck, Karl Vanlouwe;
Immanuel De Reuse, Jan Laeremans, Ilse Malfroot;
Maaïke De Rudder, Tinne Rombouts;
Els Ampe, Bart Tommelein;
Björn Rzoska, Tine Van den Brande;
Katia Segers.

Toegevoegde leden:

Tom De Meester.

INHOUD

I.	Toezichtsrapport van de VRM	4
1.	Toelichting	4
2.	Bespreking.....	5
2.1.	Karin Brouwers	5
2.2.	Jos D’Haese	6
2.3.	Wilfried Vandaele	6
2.4.	Klaas Slootmans	6
2.5.	Antwoordenronde.....	6
2.6.	Aanvullende vragen en antwoorden.....	7
II.	Jaarverslag 2021 van de VRT: toelichting.....	8
1.	Voorwoord	8
2.	Inleiding	10
3.	Strategische doelstellingen.....	10
3.1.	Relevant en dicht bij Vlaanderen.....	10
3.2.	Voor iedereen een breed kwalitatief en in toenemende mate digitaal aanbod	11
3.3.	Betrouwbare informatie als gemeenschappelijk referentiepunt..	11
3.4.	De Vlaamse cultuur en creativiteit stimuleren	12
3.5.	Durven innoveren en gebruikmaken van technologie voor maatschappelijke impact.....	12
3.6.	Samen het ecosysteem sterk houden	13
4.	Middelen.....	13
5.	Engagementen	14
6.	Puntje van kritiek	14
7.	Toekomst voorbereiden	15
III.	Jaarverslag 2021 van de VRT: bespreking.....	17
1.	Vragen en opmerkingen uit de commissie	17
1.1.	Karin Brouwers	17
1.2.	Katia Segers.....	20
1.3.	Wilfried Vandaele	22
1.4.	Klaas Slootmans	23
1.5.	Bart Tommelein	27
1.6.	Jos D’Haese	32
1.7.	Marius Meremans.....	34
2.	Antwoordenronde	34
3.	Aanvullende vragen en antwoorden.....	41
	Gebuurde afkortingen.....	45
	Bijlage: zie de dossierpagina op www.vlaamsparlement.be	

Op donderdag 9 juni 2022 hield de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media een hoorzitting over het jaarverslag 2021 van de VRT en het toezichtsrapport 2021 van de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM) op de naleving van de beheersovereenkomst met de VRT.

De presentatie van de VRT is terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit commissieverslag op www.vlaamsparlement.be. De ingebede filmfragmenten zijn alleen te raadplegen in het [videoverslag](#) van de commissievergadering.

(Deze hoorzitting werd als hybride vergadering georganiseerd.)

I. Toezichtsrapport van de VRM

1. Toelichting

Carlo Adams, voorzitter van de algemene kamer van de VRM, licht toe dat het voorliggende toezichtsrapport van de VRM het eerste is dat over de naleving van de beheersovereenkomst 2021-2025 gaat.

Het patroon blijft hoe dan ook vertrouwd. Net als de vorige beheersovereenkomst stelt de nieuwe overeenkomst algemene strategische doelen voorop en koppelt ze er vervolgens concrete performantiemaatstaven aan, met een Engelse afkorting KPI's genoemd. Die maatstaven gelden, tenzij anders bepaald, al vanaf 2021. Waar het wel anders is bepaald, moet de VRT een groeipad realiseren om de maatstaf later in de loop van de beheersovereenkomst te behalen.

De VRM heeft, zoals gebruikelijk, de prestaties van de VRT aan de KPI's getoetst, althans inhoudelijk. Een financiële en budgettaire toetsing hoort niet tot de opdracht van de VRM.

De toetsing gebeurde deels op rechtstreeks door de VRT aangeleverde informatie. Dat doet de VRT op basis van een afsprakenkader tussen de VRM en de VRT. Voor een deel toetst de VRM ook op externe gegevens, die afkomstig zijn van het CIM, BetaSynergy enzovoort. De VRM beschikt voor zijn toetsing ten slotte ook over bepaalde vertrouwelijke informatie met onder andere cijfermateriaal.

Met steekproeven checkt de VRM de juistheid van de informatie die de VRT aanlevert. Ook dit jaar is de niet zo verwonderlijke conclusie dat die cijfers kloppen.

De nieuwe beheersovereenkomst telt zes in plaats van zeven strategische doelstellingen:

- relevant en dicht bij Vlaanderen;
- voor iedereen een breed kwalitatief en in toenemende mate digitaal aanbod;
- betrouwbare informatie als gemeenschappelijk referentiepunt;
- de Vlaamse cultuur en creativiteit stimuleren;
- durven innoveren en gebruikmaken van technologie voor maatschappelijke impact;
- samen het media-ecosysteem sterk houden.

Het aantal performantiemaatstaven bedraagt met 39 een pak minder dan de 70 in de vorige beheersovereenkomst.

In 2021 heeft de VRT bijna al haar KPI's gerealiseerd. Alleen KPI 18 haalde ze niet. Die KPI bepaalt dat minstens de helft van de geregistreerde gebruikers ten minste één keer per maand in contact of interactie komt met een of meer digitale kanalen van de VRT. Met andere woorden moet de helft van de mensen met een registratie ook een actieve gebruiker zijn. Op het einde van 2021 bleek 39 procent van de

geregistreerden ook een actieve gebruiker te zijn op basis van de vermelde definitie. De VRT heeft daarop meegedeeld dat ze de komende jaren diverse initiatieven zal nemen om die activiteitsgraad te verhogen. Een voorbeeld is dat ze haar audioaanbod op VRT NU zal aanbieden.

Het VRM-rapport doet over enkele KPI's nog geen uitspraak, omdat ze niet tegen het einde van 2021 hoefden te worden gerealiseerd. Dat geldt voor:

- KPI 10, diversiteit in de beeldvorming;
- het tweede en derde punt van KPI 11, de diverse samenstelling van het personeelsbestand;
- KPI 17, de versterking van het digitale gebruik door geregistreerde gebruikers;
- KPI 37, de evaluatie van samenwerkingsinitiatieven door een onafhankelijke deskundige.

Carlo Adams vestigt de aandacht op KPI 21, die de VRT de nodige medewerking oplegt aan de monitoring van haar onpartijdigheid. In opdracht van de minister van Media heeft de VRM de onpartijdigheid van de VRT-nieuwsdienst laten onderzoeken. Op basis van een procedure overeenkomstig de wet betreffende de overheidsopdrachten heeft de VRM die opdracht aan de Universiteit Antwerpen gegund, onder meer aan professor Peter Van Aelst.

De vertegenwoordigers van de Universiteit Antwerpen hebben de VRM een tussentijds overzicht van hun werkzaamheden bezorgd, en uiteindelijk ook hun bevindingen toegelicht. De algemene kamer van de VRM heeft het rapport van de deskundigen aanvaard en aan minister Dalle bezorgd. De minister heeft het ook aan de commissie bezorgd.

In die context ziet de VRM er alleen op toe dat de VRT de nodige medewerking verleent aan het onderzoek, wat ze ook daadwerkelijk heeft gedaan. Dit staat los van de inhoud van het onpartijdigheidsonderzoek. Dat hebben de professoren voor hun rekening genomen. Eventuele vragen daarover kunnen vandaag dan ook aan professor Van Aelst worden gesteld.

2. Bespreking

2.1. Karin Brouwers

Karin Brouwers dankt de VRM en de Universiteit Antwerpen voor hun onderzoeken en de terbeschikkingstelling ervan aan de commissie.

Het commissielid polst of het onpartijdigheidsonderzoek elk jaar moet worden overgedaan. Of is het slechts eenmalig of maar om de zoveel jaar gepland?

Pagina 10 van dat onderzoek presenteert een classificatie van de actoren in het VRT-nieuws. Ze worden ingedeeld in politiek, overheid, professionals en experts, maatschappelijk middenveld, en burgers. Onder de professionals en experts vindt men terug: media en journalisten, business professionals, experts en academici, en beroemdheden. Karin Brouwers suggereert om media en journalisten apart van de rest in te delen. Journalisten zijn immers opvallend vaak collega's aan het interviewen. Op zich is dat niet verkeerd, maar het moet worden onderscheiden van journalisten die experts interviewen. Bovendien is er nood aan andere inzichten dan die van de altijd terugkerende gasten. Snel een collega interviewen lijkt ook wel een gemakkelijksoplossing als de redactie geen andere expert kan vinden. In het verleden zijn daar ook op het politieke niveau opmerkingen over gekomen.

2.2. Jos D'Haese

Jos D'Haese prijst de VRM voor het prima toezichtsrapport, waar hij geen verdere vragen bij heeft. Aan Peter Van Aelst laat het lid weten dat hij ook het onpartijdigheidsrapport degelijk en helder vindt, maar daarin een duidelijke conclusie mist. Wat vinden de onderzoekers er uiteindelijk zelf van? De vergelijking tussen de VRT en VTM maakt niet duidelijk of de situatie bij de twee omroepen nu gezond is of niet. Vinden de onderzoekers het normaal dat de oppositie in Het Journaal nog geen 2 procent van de politieke zendtijd te beurt valt? Zeker in het coronabeleid waren veel maatregelen toch voer voor debat.

2.3. Wilfried Vandaele

Wilfried Vandaele gaat eveneens in op de vergelijking tussen de nieuwsprogramma's op de VRT en VTM in het onpartijdigheidsrapport. Hun duidingsprogramma's zijn moeilijker te vergelijken omdat VTM er amper heeft. Eenmaal wijzen de onderzoekers op de internationaal gangbare praktijk om meer aandacht te schenken aan mensen met uitvoerende macht, wat ook wel logisch is. Maar bestaan dergelijke onderzoeken ook in het buitenland? Wordt ook daar onderzocht hoe de partijen in het nieuws aan bod komen? Vallen daar verbanden mee te leggen?

2.4. Klaas Slootmans

Ook *Klaas Slootmans* heeft alleen vragen over het onafhankelijkheidsonderzoek. Dat onderzoek benchmarkt de VRT voortdurend met VTM, maar dat is de achilleshiel van het onderzoek. Wat VTM doet, interesseert het commissielid niet. Met die omroeporganisatie heeft de Vlaamse Gemeenschap geen beheersovereenkomst. Ze krijgt geen belastinggeld.

In de conclusie van het rapport leest Klaas Slootmans dat er geen sprake is van een structurele vertekening van de VRT-berichtgeving. Het Vlaams Belang haalt 19 procent van de stemmen en bekleedt al jarenlang de koppositie van de peilingen. Toch krijgt die partij maar 0,9 procent van de spreektijd in nieuwsuitzendingen. Is zoiets dan geen vertekening?

2.5. Antwoordenronde

Carlo Adams heeft maar één vraag gehoord die voor de VRM zelf bestemd is, namelijk die naar de regelmaat van het onpartijdigheidsonderzoek. KPI 21 geldt voor de hele duur van de beheersovereenkomst. Die bepaalt expliciet dat de VRT medewerking verleent aan de monitoring van haar onpartijdigheid. Dat geldt ook voor alle volgende jaren. Of dat onderzoek op identiek dezelfde manier zal gebeuren, staat niet vast. Er kunnen wellicht lessen uit de eerste monitoring worden getrokken.

Peter Van Aelst, onderzoeksprofessor Politieke Wetenschappen aan de Universiteit Antwerpen, vindt het een goede suggestie dat journalisten een aparte categorie vormen, buiten de opsomming van experts.

De professor bevestigt dat de oppositie weinig aandacht krijgt in Het Journaal.

Om de cijfers te duiden, heeft het onderzoek inderdaad de vergelijking met VTM gemaakt. Hoewel de situatie van VTM verschilt van die van de VRT, geldt ook voor haar berichtgeving een onpartijdigheidsverplichting. Dat maakt die vergelijking wel degelijk zinvol. Bovendien zijn de positie van waaruit VTM nieuws brengt en de logica achter de keuze van actoren heel vergelijkbaar met die van de VRT.

Uiteraard zegt zo iets niet alles. Als beiden dezelfde verkeerde keuzes zouden maken, blijven het verkeerde keuzes.

Peter Van Aelst vindt het een goede suggestie om in de toekomst meer internationaal te vergelijken. Er bestaat inderdaad ook buitenlands onderzoek, maar het voorliggende rapport is wel vollediger omdat het niet op steekproeven is gestoeld. Vrij uniek, ook internationaal, is dat de universiteit een beroep heeft kunnen doen op volledige data vanaf 2003. Ze beschikte over de volledige nieuwsuitzendingen van de VRT en VTM uit die hele periode. De vertekening die een steekproef kan veroorzaken, was hier dus niet van toepassing.

Hoe dan ook vindt de spreker het zeker zinvol om ook eens te kijken hoe de machtslogica en de aandacht voor oppositie in de buurlanden spelen. In grote lijnen zegt de internationale literatuur daarover dat die machtslogica overal dominant is. Het zou inderdaad wel interessant zijn om te onderzoeken hoe dominant ze in verschillende landen precies is. Op een recente conventie met data uit verschillende landen is een overal gelijklopende conclusie Peter Van Aelst opgevallen, namelijk dat de coronacrisis de focus op de macht versterkt heeft. Ook in de buurlanden was er kritiek op het feit dat heel vaak hetzelfde handvol experts aan het woord is gekomen. Vaak ging het dan om mensen met een hoge geneeskundige status die het ook goed kunnen uitleggen.

Als een commissielid vraagt hoe problematisch de situatie is, probeert hij bij Peter Van Aelst een normatieve uitspraak uit te lokken. De professor verkiest echter zo dicht mogelijk bij de data te blijven en zich zo weinig mogelijk aan dat soort uitspraken te wagen. Als het onderzoek stelt dat de VRT in de drie onderzochte cases evenwichtig de standpunten aan bod heeft laten komen, is die stelling gebaseerd op een vergelijking met andere media. Die andere media waren een staalkaart van het aanbod, met traditionele media als De Standaard, De Tijd en Knack, maar ook alternatieve media als Doorbraak. De conclusie was dat de aanpak van de VRT niet wezenlijk van de doorsnede verschilde.

Dat het Vlaams Belang heel weinig aan bod komt, tonen de cijfers duidelijk aan. Als enige duiding daarbij kan professor Van Aelst meegeven dat de machtslogica dan heel sterk speelt. Een oppositiepartij kan alleen in haar hoedanigheid van oppositiepartij worden uitgenodigd voor Het Journaal. In Vlaanderen zitten sommige partijen bovendien federaal in de oppositie en op Vlaams niveau in de meerderheid, of omgekeerd. Dat maakt de vergelijking moeilijker. Wel staat vast dat ook de andere media weinig aandacht schenken aan het Vlaams Belang in hun berichtgeving over bijvoorbeeld het lerarentekort of de kernuitstap.

2.6. Aanvullende vragen en antwoorden

Klaas Sloomans vindt dat de vergelijking met VTM is uitgegaan van het idee dat iemand waarvan de beste vriend in het kanaal is gesprongen, er goed aan doet om dat voorbeeld te volgen. Voor hem rechtvaardigen de keuzes van VTM niet dat de VRT dezelfde keuzes maakt.

De machtsverhouding kan zeker een rol spelen, maar als de grootste oppositiepartij maar liefst dertig keer minder aan bod komt dan een partij met een kwart miljoen stemmen minder, is de scheefte trekking structureel.

In de vorige legislatuur was sp.a een zuivere oppositiepartij, maar haalde ze wel 9,8 procent van de spreektijd. In de huidige legislatuur krijgt oppositiepartij het Vlaams Belang ondanks haar groot aantal zetels maar 0,9 procent van de spreektijd. Op die manier wordt één welbepaalde partij systematisch uitgesloten. Zo iets mag men wel eens expliciet toegeven.

Peter Van Aelst heeft begrip voor de opstelling van partijen die heel weinig aan bod komen. Het onderzoek heeft dat alleszins heel transparant in kaart gebracht. Het is aan elke burger of politicus om daar conclusies uit te trekken.

De vergelijking met sp.a gaat echter niet helemaal op omdat die partij op dat moment in heel wat grote steden een beleidspartij was. Burgemeesters en schepenen zijn vaak degenen die het woord krijgen naar aanleiding van nieuws uit hun stad. Ook daar speelt die machtslogica een rol. Het is voorbarig om uit die vergelijking te besluiten dat er zich een politieke bias voordoet.

II. Jaarverslag 2021 van de VRT: toelichting

1. Voorwoord

Frieda Brepoels is als nieuwe voorzitter van de raad van bestuur van de VRT voor het eerst in de commissie om een jaarverslag toe te lichten. Ze is in functie sinds 24 januari 2022. In die periode is er veel werk aan de winkel geweest voor de raad van bestuur, CEO Frederik Delaplace en het directiecollege. De snelle evoluties in de mediawereld vergen een nauwe opvolging.

In haar voorwoord bij het voorliggende jaarverslag verwijst de VRT-voorzitter uiteraard naar corona, waarvan de impact ook in 2021 nog enorm was. De VRT hoorde een belangrijke buffer te spelen door de Vlamingen te blijven informeren, inspireren en verbinden. Ze moest op een heel andere manier te werk gaan dan gewoonlijk. Onder meer de vele voorzorgsmaatregelen en het opgelegde thuiswerk hadden een niet te onderschatten impact op de producties. Ondanks die moeilijke omstandigheden hebben de medewerkers een sterk en kwaliteitsvol aanbod afgeleverd, waarvoor hun voorzitter hen uitdrukkelijk dankt. In die dank betreft Frieda Brepoels de CEO en het directiecollege, onder meer voor de ruimte die ze specifiek hebben gecreëerd voor jongeren, ook financieel. Dat heeft de jongeren in onzekere tijden – niet alleen door corona maar ook door de Oekraïne-crisis – helpen geruststellen.

De spreker is heel blij met de kans die ze heeft gekregen om een van Europa's sterkste publieke omroepen voor te zitten. De VRT brengt met al haar merken en op al haar kanalen zeer sterke content en bereikt daarmee binnen haar budget een heel breed publiek. Vlaanderen mag daar best fier op zijn. Dat geldt zeker voor de medewerkers en het management zelf.

De VRT bekleedt een unieke rol in de democratische samenleving, waarin ze een onafhankelijke, correcte en betrouwbare informatieverstrekking garandeert. Het nieuwe VRM-rapport heeft haar onpartijdigheid opnieuw bevestigd. De VRT draagt sterk bij aan de zo belangrijk geworden strijd tegen de desinformatie. Ze is bij uitstek de organisatie die maatschappelijke thema's aanbrengt. Als voorbeeld vermeldt Frieda Brepoels de actieweek tegen pesten. Dergelijke acties zijn dagelijkse kost voor de VRT en zitten in haar DNA.

Voorts speelt de omroep ten volle de rol van grootste cultuuraanbieder van Vlaanderen. Het aanbod van de VRT is heel verbredend, zoals Iedereen Beroemd, maar ook verdiepend. Denk maar aan Klara, Canvas, Culture Club en allerlei evenementen. Vorig jaar is met succes de Voorleesclub gelanceerd.

De VRT is bereikbaar voor iedereen en voor alle bevolkingsgroepen. Op weekbasis bereikt ze negen op de tien Vlamingen. Ze verbindt de Vlamingen op een cruciale manier met elkaar, zoals de beheersovereenkomst haar ook oplegt.

Ten slotte wil de VRT iedereen blijven bereiken. Doordat iedereen aan de omroep bijdraagt, is de omroep van alle Vlamingen. Daarvoor zet ze al haar merken in. Het mediagebruik van met name de jongeren is echter razendsnel aan het veranderen, vandaar het grote belang van de digitale platformen. Op dat vlak heeft de VRT een serieuze inhaalbeweging te maken. De organisatie spant dan ook volkomen terecht haar zeilen in de digitale richting.

Iedereen bereiken veronderstelt dat iedereen zich in het aanbod kan herkennen. De beheersovereenkomst verwacht van de VRT dan ook een beleid rond diversiteit en inclusie. Daarop zal de VRT de komende jaren verder inzetten. Voor de 800.000 dove en slechthorende Vlamingen en de 130.000 slechtziende Vlamingen verricht de VRT grote inspanningen ter bevordering van de toegankelijkheid.

Het anderstalige aanbod krijgt voor de toekomst een nieuwe aanpak, waarvoor de raad van bestuur, op voordracht van directeur Informatie Liesbet Vrieleman, onlangs groen licht heeft gegeven. Er komt een doelgerichter informatiebeleid ten aanzien van expats en andere mensen die in Vlaanderen verblijven.

Frieda Brepoels vindt de VRT nu al een efficiënte omroep en verwacht dat ze dat in de toekomst misschien nog meer moet zijn. Ze behoort met haar aanbod nu hoe dan ook tot de efficiëntste van Europa. Zelf verwerft de organisatie bijna 40 procent van haar middelen buiten haar dotatie. Met andere woorden is het belastinggeld goed voor maar 60 procent van die middelen. De VRT investeert die middelen zeer goed in het aanbod voor iedereen. Dat de omroep nu meer de digitale weg zal moeten inslaan, zal impliceren dat ze haar middelen anders moet inzetten, met andere prioriteiten en keuzes.

Eind 2021 werd de beheersovereenkomst goedgekeurd. De raad van bestuur heeft dan in 2021, zoals elk jaar, het ondernemingsplan en het meerjarenplan goedgekeurd. In april 2022 heeft de CEO de raad van bestuur geïnformeerd over het voorstel tot transformatieplan.

De VRT-voorzitter verklaart dat de hele raad achter de uitgangspunten ervan staat. De concrete uitvoering wordt op dit ogenblik verfijnd met de vakbonden. De raad van bestuur wil dat overleg alle kansen bieden. Vooral de oudgedienden in de raad van bestuur hebben opgemerkt dat het een primeur is dat een dergelijk plan vanuit de toekomst van de publieke omroep vertrekt, en niet vanuit een loutere besparingsoverweging. Het gaat om een visie waarmee de VRT wordt klaargemaakt voor een volgend decennium.

De spreker looft de kracht van de nieuwe beheersovereenkomst, die sterke resultaten helpt afleveren. Daar heeft ook de VRM op gewezen in zijn verslag. Die sterke resultaten komen in het voorliggende jaarverslag over 2021 voor het eerst tot uiting.

Als laatste punt gaat Frieda Brepoels in op de corporate governance. De VRT-voorzitter is vanaf haar aantreden aan de slag gegaan met de voorbereiding en vervolgens de uitvoering van het gewijzigde Mediadecreet. Een mijlpaal daarin is dat de VRT nu ook onafhankelijke bestuurders zal krijgen. In februari 2022 is daartoe een oproep gelanceerd en is er een onafhankelijk bureau aangesteld. Het heeft intussen de voorgeschreven dubbele lijst van vier kandidaten aan de Vlaamse Regering bezorgd. De raad van bestuur kijkt heel erg uit naar de nakende regeringsbeslissing. In juni zal een buitengewone algemene vergadering alle bestuurders, waaronder degenen die door de fracties worden voorgedragen, al dan niet benoemen of herbenoemen. De huidige raad van bestuur blijft tot en met 3 juli in functie. Op 4 juli vergadert de raad voor het eerst in zijn nieuwe samenstelling.

Dat de VRT het afgelopen jaar zo sterk heeft gepresteerd, mag geen aanleiding zijn om haar voortaan zomaar haar gang te laten gaan. De organisatie staat nu eenmaal voor grote veranderingen. Als voorzitter wil Frieda Brepoels een sterke verbinding garanderen van de raad van bestuur met enerzijds de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement, en met anderzijds de CEO, het directiecollege en alle medewerkers van de VRT. Ze is altijd bereid om het gesprek daarover aan te gaan met de fracties: bij de VRT of in het parlement.

2. Inleiding

Frederik Delaplace, gedelegeerd bestuurder van de VRT, is heel tevreden met het rapport dat de VRM over zijn organisatie heeft uitgebracht. Los van het VRM-rapport en de lof vanwege zijn voorzitter vindt hij dat de VRT een bijzonder sterk jaar achter de rug heeft. Dat is vooral de verdienste van de tweeduizend VRT-medewerkers. Ze hebben in 2021 hard gewerkt in ondankbare omstandigheden.

Eind 2021 heeft Andy Klaps een videocompilatie over het afgelopen VRT-jaar gemonteerd. Andy Klaps overleed op 12 mei 2022. *Frederik Delaplace* toont de video als eerbetoon aan hem.

3. Strategische doelstellingen

3.1. Relevant en dicht bij Vlaanderen

Vervolgens gaat de CEO in op de strategische doelstellingen en beklemtoont hij in dat verband dat de VRT het van haar maatschappelijke meerwaarde moet hebben. Niemand bij de VRT ambieert om een commerciële omroep te worden. Alle merken en programma's streven ernaar maatschappelijke meerwaarde te realiseren. Duidelijke voorbeelden zijn Kinderen van de migratie, Taboe, en Durf te vragen. De appreciatie door kijkers en luisteraars blijkt uit de gemiddelde waardering van acht op tien voor VRT-programma's. Daarop zouden vele andere omroepen jaloers zijn.

De VRT heeft een sterke interactie met haar kijkers. In 2021 ontving de klantendienst 32.000 vragen en opmerkingen. De VRT-nieuwsombudsman is in gesprek gegaan met 12.671 kijkers en luisteraars. Het geeft aan dat de VRT er ook wil zijn voor Vlamingen die het niet met haar eens zijn of met vragen zitten.

Niet alleen met haar content maar ook met haar beleid wil de VRT maatschappelijke meerwaarde creëren. In 2021 heeft de organisatie in het Vlaams Parlement aangekondigd dat ze een strikter beleid wil voeren op het vlak van gokreclame. Dat heeft ze intussen ook in de praktijk gebracht. Vandaag is er nog amper gokreclame op de VRT. De enige uitzondering betreft de eerder aangekochte sportrechten, die nog verplichtingen bevatten om gokbedrijven zichtbaar te maken. Intussen is er daarover nog strengere federale regelgeving in de maak, die dit principe zal veralgemenen waarin de VRT een voortrekkersrol heeft gespeeld.

In 2021 heeft de VRT ook veel aandacht besteed aan het aan haar gewijde forensisch rapport van Audit Vlaanderen. Met die aandachtspunten is de VRT niet lichtzinnig omgesprongen. Ze heeft de aanbevelingen zelfs veel ruimer geïnterpreteerd dan de strikte formulering in het forensisch rapport. Van de negen aanbevelingen zijn er intussen drie zo goed als afgewerkt. Voor de andere moet dat op het einde van 2022 het geval zijn. Daarmee zal de VRT een andere organisatie zijn dan twee jaar geleden. Haar financiële integriteitsbeleid zal veel strakker zijn en haar aankoopbeleid veel professioneler dan toentertijd.

De organisatie heeft niet de pretentie geen fouten meer te kunnen maken, maar probeert zich lerend op te stellen ten opzichte van wat beter kan.

3.2. Voor iedereen een breed kwalitatief en in toenemende mate digitaal aanbod

Frederik Delaplace beseft dat steeds meer Vlaamse mediaconsumenten de klassieke lineaire kanalen de rug toekeren. 'Voor iedereen' betekent ook: divers, en toegankelijk voor nieuwe generaties. Wat de diversiteitsdoelstelling betreft, hoopt Frederik Delaplace dat iedereen al eens Restaurant Misverstand heeft gezien, een programma dat bewijst hoe diversiteit en inclusie heel straffe tv kunnen opleveren.

Wel is de VRT zich ervan bewust dat ze nog te weinig vrouwen op het scherm aan bod laat komen. Met 40 procent is het cijfer in 2021 nog niet gestegen ten opzichte van 2020. De VRT heeft zichzelf voor 2025 een strikt doel opgelegd. Ze is niet bang van die uitdaging.

In 2021 heeft de VRT aangegeven dat ze een schermgezicht met een zichtbare handicap wil aantrekken. Daaraan werkt ze nog altijd. Het is geen eenvoudige opdracht, maar bij de voorstelling van het volgende jaarverslag hoopt Frederik Delaplace een concreet resultaat te kunnen voorleggen.

In toegankelijkheid investeert de VRT hard. De CEO vermeldt ondertiteling en audiodescriptie, en wijst erop dat Karrewiet recent ook ondertiteling in het Oekraïens ter beschikking stelt. De VRT werkt voor haar toegankelijkheid samen met alle relevante organisaties, zoals het VGTC. In 2020 waren de cijfers al bijzonder sterk op alle lineaire kanalen. Uit het jaarverslag 2021 blijken de cijfers ook voor VRT NU al bijzonder hoog uit te vallen. Intussen wordt 97 procent van het aanbod ondertiteld.

Nog in verband met die strategische doelstelling is de gedelegeerd bestuurder heel fier op de mooie bereikcijfers. In 2021 haalde de VRT met haar radio-, tv- en onlineaanbod en weekbereik van 92,4 procent. Bovendien heeft ze de bereikdoelstelling van 75 procent gerealiseerd voor alle in de beheersovereenkomst vermelde doelgroepen. Ze beseft van bepaalde doelgroepen wel dat het de komende jaren een flinke uitdaging zal worden om ze te blijven bereiken: jongeren, kort geschoolden en Vlamingen met een migratieachtergrond. Op dat vlak zal de VRT een tandje moeten bijsteken om de normen die ze vandaag nog haalt, te blijven waarmaken.

Zoals de VRM al heeft aangegeven, zit de VRT voor haar profielen al op de norm die ze pas in 2025 had moeten behalen. Er is wel nog werk aan de activatie van die profielen. Tegen het einde van de lopende beheersovereenkomst hoopt de VRT ook daarin de 50 procentnorm voor mekaar te hebben.

3.3. Betrouwbare informatie als gemeenschappelijk referentiepunt

Uit de rondvraag Jouw VRT heeft de VRT geleerd dat de Vlamingen onafhankelijke en betrouwbare informatieverstrekking als de belangrijkste opdracht voor de VRT zien. Met haar informatieaanbod haalt de VRT een weekbereik van 87 procent. De organisatie ziet daarin, los van de opgelegde doelstelling, sowieso een absolute must voor een publieke oproep. Met objectiviteit en onpartijdigheid kan een openbare omroep zich immers onderscheiden in het medialandschap. Het recente onpartijdigheidsonderzoek geeft aan dat de VRT het op dat vlak prima doet.

Dat hoeft niet te betekenen dat er geen werkpunten meer over zijn. Daarom wil de VRT blijven inzetten op diversiteit. Volgens datzelfde onderzoek laat de VRT in haar duidingsprogramma's de diversiteit overigens wel degelijk goed aan bod komen. Zo zijn er in de gemeten periode van acht maanden in totaal 429 verschillende studiogasten aan bod gekomen in De afspraak.

Het onpartijdigheidsonderzoek vergelijkt kwantitatief hoe vaak de verschillende politieke partijen aan bod komen op de VRT. Volgens recente krantenberichten kan

dat nogal verschillen. Maar zou iemand als Wouter Beke zo blij zijn dat hij recent zo vaak aan bod is gekomen in de media? De kritische ondertoon en journalistieke reflex blijven voor de nieuwsdienst van groot belang.

Ook in de nieuwe formats is de betrouwbare journalistiek een cruciaal element, bijvoorbeeld omdat ze jongeren bereiken. Karrewiet op TikTok bereikt 230.000 jongeren, waarvan 229.000 anders wellicht buiten het bereik van de VRT zouden zijn gebleven. Voor nws.nws.nws op Instagram geldt hetzelfde.

De VRT blijft investeren in de strijd tegen desinformatie. Fake news is bezig aan een opmars in de klassieke en nieuwe media. De VRT blijft daartegen eigen initiatieven inzetten, vaak in samenwerking met sectorgenoten en vaak in Europese samenwerking. Overigens hadden de meeste van haar factchecks van het afgelopen jaar geen politieke maar gezondheidsthema's als voorwerp.

3.4. De Vlaamse cultuur en creativiteit stimuleren

De VRT ziet zichzelf als het grootste cultuurhuis. In de steeds internationaler wordende mediawereld is zo iets een onderscheidende troef.

70 procent van wat de VRT het afgelopen jaar in primetime op tv heeft gebracht, bestond uit Vlaamse producties. VRT NU zal zich op de digitale kanalen alleen kunnen onderscheiden door diezelfde kwaliteit en waarden te halen. De VRT heeft niet de – waanzinnige – ambitie om met VRT NU een concurrent van Netflix te zijn. Ze wil daarentegen haar enorme waarde als publieke omroep ook op digitale kanalen ter beschikking stellen. In 2021 zijn de programma's op VRT NU samen 142 miljoen keer bekeken. Er zijn momenteel vierhonderdduizend videostarts per dag. De VRT blijft intussen investeren in onderscheidende content. Frederik Delaplace toont de commissie als primeur de ruwe cut van een programma dat eind 2022 zal worden getoond en perfect in SD4 past: Het verhaal van Vlaanderen.

Ook in de aandacht voor de lokale muziek – Nederlandstalige muziek en Vlaamse producties – haalt de VRT mooi de KPI's, zowel op Radio 1 als op Radio 2. In 2021 waren 10.892 artiesten alleen op de radio te horen omdat de VRT hun muziek heeft gespeeld. Bij die cijfers zijn de componisten die op Klara te horen zijn, niet eens meegeteld.

De VRT blijft investeren in cultuuritems binnen het tv-journaal en breekt op dat vlak zelfs records. In een jaar met bijna geen live-evenementen was dit bovendien allerminst evident. Op haar breedste kanalen blijft de VRT ook de populaire cultuur brengen. Cultuur met de grote C is dan weer te vinden in bijvoorbeeld Culture Club, Pompidou en De Toots Sessies.

3.5. Durven innoveren en gebruikmaken van technologie voor maatschappelijke impact

De snel evoluerende mediawereld maakt het noodzakelijk om te investeren in de bijhorende technologie, stelt Frederik Delaplace. Een programma als Extra Time maakt bijvoorbeeld gebruik van een virtuele studio. Een ander voorbeeld zijn de algoritmes waarmee de VRT tracht te voorkomen dat de Vlaming in een heel beperkte attentional bias blijft steken. De VRT wil hem of haar een heel breed aanbod laten ontdekken. Daarmee onderscheidt ze zich resoluut van andere omroepen.

Voorts investeert de VRT in technologie die haar maatschappelijke opdracht versterkt. Samen met Soulmade heeft ze een VR-toepassing ontwikkeld waarmee developers al tijdens de ontwikkelingsfase kunnen nagaan of hun producten toegankelijk zijn voor slechtzienden.

De VRT tracht een rol te spelen in een groot aantal van de relanceprojecten voor de Vlaamse mediasector. Een voorbeeld is het project om crossmediaal te meten. Als het slaagt, beschikt Vlaanderen over een wereldprimeur.

Via Mediahub werkt de VRT aan een gemeenschappelijke productie-infrastructuur met een gedeeld netwerk.

Ze werkt mee aan gezamenlijke projecten rond desinformatie en aan een gemeenschappelijk podcastplatform en investeert in aspecten van gaming.

3.6. Samen het ecosysteem sterk houden

De VRT blijft vragende partij voor samenwerking met de commerciële omroepen om een gezamenlijk platform voor fictie te ontwikkelen, als dat maar kan gebeuren in het belang van de publieke omroep. Met die uitspraak anticipeert Frederik Delaplace op de vragen die hij over Streamz verwacht. De gesprekken zijn al aan de gang. Als dat is gelukt met podcasts, waarom dan niet met fictie? De spreker gelooft rotsvast dat een deal mogelijk is, maar zoals gezegd moet die dan ook in het belang van de publieke omroep zijn, ook wat het financiële aspect betreft.

Bovendien moeten niet alleen mediabedrijven, maar ook de externe facilitaire en de productiesector daarbij worden betrokken. Tegen 2025 moet het aandeel van de externe productie volgens de beheersovereenkomst 20 procent bedragen. De VRT haalt nu al 23,3 procent en doet daarmee meer dan het vereiste. In 2021 heeft de VRT ook in de externe audiosector geïnvesteerd, namelijk 500.000 euro.

De VRT wil niet alleen samen creëren, maar ook samen promoten. De buitenlandse promotie van steengoede Vlaamse fictie en andere tv- en audioproducties werpt vruchten af. Dat blijkt uit de top 10's van streamingkanalen, waarin steeds meer Vlaamse content opduikt.

De VRT investeert ook in de content van morgen. Ze werkt samen met start-ups en scale-ups, onder andere in de context van VRT Sandbox. Door dit initiatief kunnen kleine start-ups hun innovatie meteen bij het grootste mediapubliek van het land aftoetsen.

4. Middelen

In 2021 beschikte de VRT over 446,5 miljoen euro aan middelen, deelt Frederik Delaplace mee. 61,2 procent daarvan is afkomstig uit de dotatie. Die cijfers lagen daarmee hoger dan het jaar ervoor. Nochtans was er een besparing afgesproken. De verklaring ligt in het uitstel van de Olympische Spelen van 2020 naar 2021. Het geld dat de VRT daarvoor had gereserveerd, is meeverhuisd naar 2021. Daarbuiten had de VRT minder middelen ter beschikking in 2021 dan het jaar ervoor. Intussen is het aandeel van de dotatie in de VRT-middelen weer onder de 60 procent gezakt. De 41,22 euro die de VRT volgens het voorliggende jaarverslag per Vlaming kost, is de facto maar een goede 38 euro. De uitgestelde topevenementen als de Olympische Spelen en het EK voetbal hebben slechts schijnbaar een tijdelijke verhoging veroorzaakt.

De VRT heeft zich in 2021 weer netjes aan haar reclameplafond gehouden. Ze mocht 77,8 miljoen euro uit de reclamemarkt halen en heeft zich beperkt tot 77,4 miljoen euro. Dat deed ze niet per se doelbewust, aangezien de markt dat jaar niet zo florissant was als verhoopt.

Bedrijfseconomisch heeft de VRT in 2021 een verlies van 4 miljoen euro geboekt, maar aan de oorsprong daarvan ligt een belangrijke boekhoudkundige ingreep. Net als alle andere Vlaamse agentschappen heeft de VRT een provisie aangelegd voor

niet-opgenomen vakantiedagen. Die ingreep kostte de VRT in december 2021 6 miljoen euro. Maar het is louter een provisie.

5. Engagements

Bij de voorstelling van haar vorige jaarverslag heeft de VRT engagements aan de commissie voorgesteld. Zo beloofde toenmalig voorzitter Luc Van den Brande een meer hanteerbaar jaarverslag. Frederik Delaplace acht die missie geslaagd, met een wat dunner en meer ad rem jaarverslag. Het wordt nu aangevuld met een nieuw document: het jaarbeeld, dat zich beperkt tot de mediaverhalen die de VRT aan het schrijven is. Het jaarverslag rapporteert vooral de vervulling van de beheersovereenkomst, terwijl het jaarbeeld meer aandacht kan hebben voor de fun en andere elementen.

Intussen heeft de VRT al wat geïnvesteerd in levensbeschouwing, een onderwerp waarin de commissie vorig jaar interesse heeft getoond. Frederik Delaplace verwijst naar programma's als Touché en Het leven.doc, maar is blij te kunnen aankondigen dat Phara de Aguirre intussen aan het nieuwe programma Mijn God aan het werken is, een interviewformat over levensbeschouwing.

Een andere aankondiging was dat de VRT naar de emoties en opinies zou polsen die haar naam bij de Vlamingen teweegbrengt. Onderzoek van de studiedienst van de VRT geeft telkens als resultaat dat de VRT zeer wordt gewaardeerd, maar sociale media wekken een heel andere indruk. Vandaar dat de VRT zelf de Vlamingen is gaan bevragen. De Vlaming blijkt belang te hechten aan betrouwbare journalistiek, maar geeft ook aan de VRT wat te weinig te kennen. Met dat inzicht is de VRT aan de slag gegaan, net als met de andere uitkomsten van Jouw VRT.

6. Puntje van kritiek

Ondanks de verschillende goede rapporten heeft de VRT in 2021 niet alles goed gedaan. Zo is ze met bepaalde humor al eens uit de bocht gegaan. Daaruit moet de VRT lessen trekken, wat ze ook heeft gedaan. Dat heeft onder meer de sportredactie moeten doen na de bekende uitspraken van een van haar journalisten, al heeft het soms bloed, zweet en tranen gekost.

In bepaalde gevallen vindt de CEO dat de VRT onterecht de wind van voren heeft gekregen. Hij is het er niet mee eens dat het interview met Harry en Megan niet bij een publieke opdracht zou passen. Het interview was bovendien in 2021 de grootste trekker van nieuwe VRT-profielen.

Ook over de omgang met politici heeft de VRT in 2021 haar lessen getrokken, bijvoorbeeld uit de documentaire reeks BDW. Ze heeft dan ook nieuwe normen vastgelegd voor de aanwezigheid van politici in andere dan nieuwsprogramma's.

In haar jaarverslag van 2021 brengt de VRT voor het eerst informatie over de vergoeding die ze uitreikt aan schermgezichten. Frederik Delaplace noemt het een historische stap en een heel duidelijk signaal van het bewustzijn van de VRT dat een deel van haar werking wordt betaald met geld van de Vlaming. Voor sommigen blijkt die transparantie echter erg moeilijk hanteerbaar. Sommige marktpartijen deinzen er niet voor terug om daarover om het even wat te beweren.

Wie een modern mediabedrijf met een breed bereik wil uitbouwen, moet investeren in mensen die een publiek kunnen bereiken. Heel wat programma's zouden veel minder succes oogsten als ze de huidige presentatoren zouden ontberen, maar zoiets heeft zijn prijskaartje. Frederik Delaplace is zich er ten volle van bewust dat het om veel geld gaat. Maar de VRT zal aan de betrokkenen ook duidelijk laten

weten dat ze die investering moeten terugverdienen. De VRT zal geen dure schermgezichten inzetten als die geen succes blijken te hebben.

Bovendien moeten de investeringen in die mensen marktconform zijn en voortkomen uit de drijfveer om goede content te maken voor de VRT. Daarmee treedt de VRT dan onvermijdelijk in concurrentie met commerciële mediabedrijven. Vlaanderen heeft nu eenmaal gekozen voor een sterke publieke omroep die zich met de commerciële media kan meten. Tussen pot en pint zullen de commerciële media wel toegeven dat dit iedereen scherp houdt.

Dat alles neemt niet weg dat de VRT zorgvuldig met dat geld moet omgaan. Haar contracten met schermgezichten zijn eenduidig, correct en duidelijk. Ze formuleren letterlijk de rechten en plichten van de betrokkenen.

Uiteraard blijft er intussen kritiek op het schermgezichtenbeleid mogelijk. Zelf vindt Frederik Delaplace de negentien in het jaarverslag vermelde schermgezichten niet jong genoeg, niet vrouwelijk genoeg en niet divers genoeg. Dat zal moeten veranderen. Momenteel vormen de schermgezichten geen goede afspiegeling van de Vlaamse samenleving. Zoals gezegd, streeft de spreker ook naar een schermgezicht met een zichtbare handicap. De VRT neemt die engagementen ter harte, maar ze zullen enige tijd vergen. Het gaat echter niet op om huidige schermgezichten gezien hun diversiteit plots veel hogere bedragen te betalen en zo de statistieken meer in evenwicht te krijgen. Zoiets moet worden opgebouwd, wat de VRT ook doet. Ter illustratie toont Frederik Delaplace frisse en diverse gezichten waarin de VRT momenteel investeert en waarvan hij hoopt dat ze in 2030 de toon zullen zetten.

Met een volgende reeks foto's van bekende gezichten toont de spreker aan dat heel wat mensen waarin de VRT eertijds heeft geïnvesteerd, intussen het mooie weer maken op andere Vlaamse omroepen.

7. Toekomst voorbereiden

Het mediagebruik evolueert snel, maar beseft iedereen wel hoe snel, vraagt Frederik Delaplace zich af. In Vlaanderen is voor iedereen onder de 24 jaar streaming belangrijker geworden dan lineair kijken, zelfs op het grote scherm. De videotijd van de Vlaamse jongeren bestaat nog maar voor een derde uit het tv-scherm. Vlamingen onder de 45 jaar gebruiken erg veel digitale kanalen. In hun top 5 komt geen VRT-merk voor. De concurrentie is overigens niet louter internationaal. VTM slaagt daar bijvoorbeeld wel in, wat zeker een verdienste is. De VRT is gezien haar opdracht wel verplicht om in die top 5 te staan. Voor mensen onder de 45 zijn die digitale nieuwsbronnen belangrijker dan de klassieke. Voor 12-tot-24-jarigen vormen sociale media de belangrijkste nieuwsbron.

Nog 45 procent van de tv-consumptie in Vlaanderen gaat naar lineaire live-tv. Het dagbereik van de vijf VRT-radiozenders is de afgelopen vier jaar met 23 procent gedaald. De VRT blijft daarin weliswaar marktleider, maar eigenlijk geldt dat alleen voor wie ouder is dan 45 jaar.

Wat de werving van reclame-inkomsten betreft, is de Var in plaats van een hoofdrolspeler een lilliputter geworden naast mastodonten als Facebook en Google.

In die context moet de VRT waken over het behoud van haar relevantie in de toekomst. Daarom heeft ze een transformatieplan aangekondigd. Het moet tegelijk twee uitdagingen aangaan. Ten eerste gaat het om de in de beheersovereenkomst afgesproken structurele besparing van 25 miljoen euro. Ten tweede gaat het om het radicaal veranderende mediagebruik van de Vlaming. De gevolgen voor het VRT-personeel zijn pijnlijk, terwijl net die mensen voor de goede resultaten hebben

gezorgd. De situatie maakt pijnlijke ingrepen echter onvermijdelijk om over vijf jaar nog altijd te kunnen zeggen dat de VRT zo relevant is als vandaag.

Het transformatieplan rust op vijf pijlers:

- een nieuwe fictiestrategie;
- een toekomst voor het interne productiehuis;
- een verregaande efficiëntieoefening binnen en buiten de VRT;
- sterk investeren in opleiding;
- maximaliseren van de inkomsten.

Hoewel de commissie vandaag het jaarverslag van 2021 op de agenda heeft staan, zal Frederik Delaplace de vragen over het transformatieplan uiteraard niet uit de weg gaan. Op dit moment is het overleg met de sociale partners echter het forum waarop het wordt besproken.

De VRT bouwt ook letterlijk aan de toekomst en hoopt in oktober 2022 eindelijk de eerste spade te steken voor het nieuwe VRT-gebouw.

De organisatie wil ook blijven investeren in straffe content. Dat zal de gedelegeerd bestuurder met enkele voorbeelden illustreren. De VRT wil silo's doorbreken en de volle slagkracht van haar organisatie benutten. Plannen in die zin zijn er voor De Warmste Week, het WK voetbal, de atletiekwinter, de heropening van het KMSKA, en de bioscoopdocumentaire en televisiereeks Onze Natuur, waarvan Frederik Delaplace de trailer toont. In de bioscoop zullen er ook vertoningen komen met live-uitvoeringen van de muziek van Dirk Brossé. De spreker benadrukt dat dit zonder meer een Vlaamse productie is.

De VRT is er voorts apetrots op dat haar jarenlange investering in de vrouwensport nu eindelijk de nodige erkenning begint op te leveren. Ook dat illustreert de spreker met een filmfragment.

Tot slot gaat Frederik Delaplace in op het merkenbeleid van de VRT. Hij toont in zijn presentatie een staalkaart van het huidige VRT-merkenaanbod, dat in het versnipperende landschap van vandaag misschien wat al te divers is. De VRT heeft 435 digitale bestemmingen, terwijl de meeste concurrenten dit aantal tot één beperken. Deze benaderingswijze van de consument doet de VRT aan slagkracht en impact inboeten. Dat is ook gebleken uit de enquête. Zo weet 25 procent van de Vlamingen zelfs niet dat Vlaanderen een publieke omroep heeft. Wel weten ze wat MNM en Canvas zijn. Bovendien heeft 46 procent geen spontane associaties met het merk VRT, wat misschien zelfs een voordeel is als de VRT aan haar merkenbeleid zal gaan timmeren. Dergelijke associaties heeft het publiek wel met bijvoorbeeld Studio Brussel of Sporza.

Om deze panoplie aan te pakken zal de VRT voor één centraal merk moeten kiezen. Dat is dan onvermijdelijk 'VRT'. De publieke omroep wil op die manier haar onderscheidende vermogen nog veel duidelijker naar voren brengen. De luisteraar van MNM of de kijker van Sporza zal dan weten dat hij aanbod van de openbare omroep hoort of ziet. Frederik Delaplace wil de sterkte van de huidige VRT-merken combineren met aandacht voor het eigen VRT-profiel. Dit betekent niet dat het gewoon VRT1, VRT2, VRT3, VRT4 en VRT5 zal worden. Maar centraal moet er ook een heel sterk VRT-merk aanwezig zijn. VRT NU en VRT NWS zijn daarbij sterke digitale bestemmingen. De andere sterke merknamen blijven behouden, maar ze worden duidelijker gelinkt met de VRT. Om dat goed te doen, zal VRT NU een nieuwe naam moeten krijgen. Onderzoek wijst immers op een zekere verwarring tussen VRT NU en VRT NWS. Het 'NU' wijst in de richting van een nieuwskanaal. Maar dat is VRT NU niet. Het bevat het gehele digitale VRT-aanbod. Daarom zal VRT NU eind augustus worden herdoopt tot VRT MAX. Aan de missie verandert er niets. Het is zeker geen poging om andere kanalen te beconcurreren, maar wordt

een combinatie van digitale content, audio en video. Vanaf eind augustus krijgen de VRT, VRT NWS en VRT MAX een nieuwe branding.

Eindigen doet Frederik Delaplace met een citaat van Peter Drucker: "De beste manier om de toekomst te voorspellen is ze zelf creëren."

III. Jaarverslag 2021 van de VRT: bespreking

1. Vragen en opmerkingen uit de commissie

1.1. Karin Brouwers

Karin Brouwers dankt de sprekers voor hun toelichting en vooral de VRT-medewerkers voor de onverdroten inzet in het moeilijke tweede coronajaar. Ze hebben daarmee gezorgd voor schitterende programma's die informeren, inspireren en verbinden.

2021 was het eerste jaar onder de nieuwe beheersovereenkomst en het laatste onder het voorzitterschap van Luc Van den Brande. Het was ook het eerste volledige jaar voor gedelegeerd bestuurder Frederik Delaplace en zijn nieuwe directie-team. Karin Brouwers feliciteert hen met de schitterende resultaten in dit puike, overzichtelijkere en compactere jaarverslag. Concrete cijfers over de doelstellingen en KPI's zijn er vlot in terug te vinden.

De VRT heeft de KPI's met betrekking tot haar kernopdracht – betrouwbare informatie – allemaal behaald. Daaraan hecht cd&v groot belang. KPI 22 behelst bijvoorbeeld de strijd tegen desinformatie. Die strijd voert de VRT vaak in samenwerking met andere mediapartners.

De digitale omslag is duidelijk en merkbaar ingezet. Ze heeft de bereikcijfers bij jongeren opmerkelijk doen stijgen, bijvoorbeeld dankzij nws.nws.nws en Instagram. Karin Brouwers beseft dat jongeren via lineaire tv en radio steeds moeilijker te bereiken zullen zijn.

In het jaarverslag over 2021 vindt Karin Brouwers wel geen lijst meer terug van externe productiehuisen waarmee de VRT samenwerkt. Mogelijk kan die weer worden ingevoerd in de versie 2022, suggereert het commissielid.

Vervolgens komt ze tot haar concrete vragen, te beginnen met die bij KPI 5, structureel overleg met maatschappelijke stakeholders, en KPI 6, aandacht voor levensbeschouwing. Waarom heeft de VRT in 2021 maar één keer overleg gepleegd met de levensbeschouwelijke organisaties? Wat zijn de belangrijkste afspraken uit dat structurele overleg? Hoe evalueren die verenigingen het VRT-aanbod met betrekking tot levensbeschouwing? Tot tevredenheid van Karin Brouwers staan de al lang beloofde nieuwe levensbeschouwelijke programma's eindelijk op til. Het lid kijkt nu al uit naar het aangekondigde Mijn God.

KPI 7 behelst het gokreclamebeleid. Karin Brouwers is heel tevreden over de voortrekkersrol die de VRT hierin genomen heeft. Enkele weken geleden heeft de Federale Regering een strikter beleid aangekondigd. Heeft de VRT bestudeerd welke impact die regelgeving zal hebben op haar gokreclamebeleid?

KPI 8 gaat over de aanbevelingen van Audit Vlaanderen. De VRT is duidelijk concreet aan de slag gegaan met die aanbevelingen. Hopelijk is die onverkwikkelijke geschiedenis stilaan achter de rug. Pagina 15 van het jaarverslag vermeldt dat Audit Vlaanderen een beleidsgericht rapport opstelt over die vorderingen. Een

eerste rapport werd dit voorjaar bezorgd. De spreker rekent op enige toelichting bij de appreciatie van Audit Vlaanderen over de gemaakte vooruitgang.

KPI 10 behandelt de diversiteit in beeldvorming. Hoewel de VRT die streefcijfers haalt, valt voor vrouwen wel een lichte daling te noteren. Hoe verklaart de VRT die? Met welke stappen wil ze de komende vier jaar van 40 naar 48 procent klimmen? Karin Brouwers legt hierbij de link naar het debat van de voorbije dagen over de kostprijs van de schermgezichten. Onder de negentien vermelde externe schermgezichten zijn er maar vier vrouwelijk. Hoe zijn de toekomstige streefcijfers dan nog haalbaar?

Hoe dragen de exclusiviteitscontracten bij tot het behalen van alle streefcijfers op het vlak van diversiteit? De CEO heeft alvast aangekondigd er op termijn werk van te willen maken. Wat is de duurtijd van de huidige contracten? Blijkbaar lopen die drie tot vijf jaar. Daarmee overschrijden ze de duurtijd van de beheersovereenkomst niet. De evaluatie wordt daardoor wel heel belangrijk, telkens als een dergelijk contract op zijn einde loopt.

De taak van de VRT bestaat er vooral in om de schermgezichten van de toekomst op te leiden. Een openbare omroep moet een kweekvijver zijn voor nieuwe talenten. Dat heeft de VRT ook altijd waargemaakt en is een veel belangrijker opdracht dan hoge vergoedingen te betalen voor BV's. Heeft de VRT een totaalbedrag bepaald dat aan dergelijke schermgezichten besteed kan worden en hoe kadert ze dat in haar financiële beleid? Hoe kan ze het vermelde terugverdieneffect meten? Op een moment dat de VRT een ontslagronde aankondigt, is dit soort informatie hoe dan ook nogal zuur, oordeelt Karin Brouwers. De huidige Vlaamse Regering heeft wel de verdienste dat de cijfers voor het eerst publiek worden gemaakt. Die pluim komt specifiek minister Dalle toe, die over deze regeling met de VRT heeft onderhandeld in de aanloop naar de beheersovereenkomst.

Nu de bedragen en het aantal personen bekend zijn, is het tijd om de nodige conclusies te trekken. De VRT zal erover moeten waken dat de bedragen niet nog hoger oplopen. Voorts zouden toekomstige jaarverslagen het best weergeven hoeveel vrouwen, mensen met een migratieachtergrond en mensen met een beperking er zich in die groep bevinden. Ook verwacht Karin Brouwers opheldering over de samenstelling van de bedragen. Gaat het louter om een looncomponent of ook om onkosten? Laten de betrokkenen zich uitbetalen via een vennootschap?

KPI 12 behandelt de toegankelijkheid voor mensen met een auditieve en visuele beperking. In de aanloop naar de beheersovereenkomst noteerde het commissielid kritiek op het VGT-beleid van de VRT. Ze leest nu dat er intensief overleg is geweest met het Vlaams GebarentaalCentrum over aanpassingen aan dat beleid. Er is een samenwerkingsovereenkomst afgesloten. Is de VGT-gemeenschap tevreden met deze aanpassingen?

KPI 16 gaat over de educatieve dienst, toch een kerntaak van een openbare omroep. Heeft die dan maar één personeelslid? Nochtans stuurt die persoon heel wat processen aan. Waarom is er op die kwetsbare positie maar één werknemer?

KPI 21 behelst de monitoring van de onpartijdigheid. Het vorige onpartijdigheids-onderzoek werd door de VRT zelf besteld en leidde tot een reeks aanbevelingen voor de VRT-nieuwsdienst. Kan de VRT toelichten welke actiepunten ze al heeft aangepakt? Een opmerkelijke conclusie op pagina 25 van het nieuwe rapport betreft de substantiële verschillen tussen de verschillende VRT-programma's. Elk programma van de VRT-nieuwsdienst heeft zijn eigen profiel dat zich vertaalt in verschillende selecties van politieke sprekers. Politici van cd&v krijgen de meeste spreektijd in De afspraak en Villa Politica, de N-VA is het meest aanwezig in Terzake en Open Vld heeft een overwicht in De Zevende Dag. Hoe verklaart de VRT die

verschillen? Het eigen profiel van een programma van de nieuwsdienst zou toch geen verschil in uitgenodigde partijen mogen opleveren?

Wat het taalbeleid betreft, citeert Karin Brouwers uit pagina 37 van het jaarverslag: "Tussentaal en dialect kwamen enkel voor als ze van belang waren voor een programma, zoals bijvoorbeeld voor de herkenbaarheid in het fictieaanbod." Was dat maar waar, zucht de spreker. Jammer genoeg spreken presentatoren van quizprogramma's, reporters van Vlaanderen Vakantieland en radiopresentatoren vaak slordig Nederlands. Dat betreurt cd&v gezien de voorbeeldfunctie van de VRT op taalgebied voor nieuwkomers, maar ook voor kinderen en jongeren.

De VRT heeft veel inspanningen geleverd om de noodlijdende cultuursector te steunen in de moeilijke coronajaren via allerlei extra uitzendingen op radio en tv, maar ook door de samenwerking met het tijdelijke tv-kanaal Podium 19. Wordt er nog nagedacht over een eventuele continuering van een dergelijk project of houdt de VRT vast aan haar eigen captatiebeleid? In dat verband legt KPI 28 haar op om jaarlijks 250 culturele producties te capteren.

In het kader van SD 6, de versterking van het ecosysteem, wil Karin Brouwers stilstaan bij Streamz. Ze citeert pagina 49: "De VRT bleef gesprekken voeren om de samenwerking verder uit te bouwen". Frederik Delaplace heeft de stand van zaken al toegelicht. Vandaag heeft minister Dalle echter in de pers aangekondigd dat de betrokkenen elkaar diep in de ogen zullen moeten kijken. Hoe verklaart de VRT dat ze meer samenwerkt met buitenlandse streamingplatforms als Netflix dan met Streamz? Frederik Delaplace verwacht dat de deal eraan zit te komen en koppelt er nog enkele voorwaarden aan. Hopelijk zal het volgende jaarverslag van de VRT die deal kunnen vermelden.

KPI 38 behandelt de steun aan de externe audiosector. De VRT heeft deze geheel nieuwe doelstelling meteen gehaald door 513.000 euro te besteden aan externe audiocontent. Hoe evalueert ze de samenwerking met de externe audiosector? Kreeg ze feedback vanuit Klankverbond?

De beheersovereenkomst legt de VRT op om 18,25 procent te besteden aan de externe productiesector. Met 23,3 procent zit de VRT daar al ruimschoots boven, wat Karin Brouwers toejuicht. Aangezien intussen ook Thuis aan een extern productiehuis wordt uitbesteed, zou ze die cijfers in de toekomst echter ook wel gedi- versifieerd weergegeven willen zien. Zo niet zou de uitbesteding van Thuis wel eens een vrijgeleide kunnen zijn om elders in de externe uitbesteding te schrappen, wat vermoedelijk toch niet de bedoeling zal zijn. Kan de VRT dat bevestigen?

KPI 39 betreft de coproductie van documentaires. Waarom is er geen enkele co-productie van documentaires geweest voor één?

Het is Karin Brouwers opgevallen dat de opsomming van programma's die relevant zijn om de KPI's te realiseren, geen gewag maakt van bepaalde programma's die in primetime worden uitgezonden, zoals Château Planckaert. Geeft de VRT daarmee impliciet toe dat zulke programma's niet tot haar kerntaak behoren?

De passus over de overheidsfinanciering op pagina 66 maakt geen melding van de extra toelage die de VRT van Toerisme Vlaanderen heeft ontvangen voor de productie van Vlaanderen Vakantieland. Hoeveel bedraagt die subsidie?

Wat de nieuwbouw betreft, hoopt de VRT in oktober de eerste spade in de grond te kunnen steken en in 2026 klaar te zijn. Welke impact zal de stijgende inflatie hebben op de bouwkosten? Hoe wil de VRT die impact opvangen?

Karin Brouwers komt tot haar conclusie. De cd&v-fractie is erg tevreden over het verslag van dit eerste jaar van de nieuwe beheersovereenkomst. Ondanks de coronaomstandigheden zijn bijna alle doelstellingen die werden afgesproken in de beheersovereenkomst, gehaald. De fractie kijkt met veel belangstelling uit naar het volgende jaarverslag, waarin de VRT op de ingeslagen digitale weg zal verdergaan en hopelijk nog betere resultaten kan voorleggen voor alle KPI's.

1.2. Katia Segers

Katia Segers dankt de sprekers voor de heldere toelichting en alle VRT-medewerkers voor de onverdroten inzet in het moeilijke jaar 2021. De zware besparingen die de Vlaamse Regering oplegt, maken het de VRT nog moeilijker en hebben haar tot een transformatieplan genoopt. Aan de koers van het transformatieplan betuigt Katia Segers ten volle haar steun. Radicaal voor digitaal kiezen is immers de enige weg voor de VRT als ze wil zijn waar de Vlaming is. Maar de implicatie dat er tweehonderd mensen moeten vertrekken, noemt Katia Segers een heel zuur resultaat van 25 miljoen euro aan besparingen. Zonder het besparingsonderdeel zou het transformatieplan resoluut een vlucht vooruit zijn. Hopelijk levert het sociale overleg het nodige op waarmee ook het personeel tevreden kan zijn. Katia Segers heeft twee van hun acties bijgewoond en heeft bij het personeel een grote verslagenheid geconstateerd.

In 2019 heeft elke Vlaming 40,6 euro betaald voor één jaar VRT. In 2020 is die bijdrage gedaald naar 38 euro. In 2021 werd het 41,2 euro. Wat zal dat worden in 2022? Naast de besparingen speelt ook de inflatie haar rol. Tot nu toe is de VRT er altijd in geslaagd om te doen wat de Vlaamse Regering haar oplegt, maar met steeds minder mensen. Dat verdient felicitaties, maar hoe lang valt zo iets nog vol te houden? Is de bodem bereikt?

De VRT blijft haar KPI's halen en bereikt 75 procent van de Vlamingen. Maar in 2020 bereikte ze nog 79,4 procent. Het bereik op weekbasis is wel gestegen. De waardering is op peil gebleven, al blijft Studio Brussel wat achterophinken.

Het vertrouwen in het nieuwsaanbod blijkt stabiel gebleven en ligt voor de VRT hoger dan voor andere Vlaamse nieuwsbronnen. Daarbij waardeert Katia Segers de nuchtere vaststelling van de gedelegeerd bestuurder dat de VRT alleen marktleider kan blijven door vol in te zetten op het bereiken van jongeren en kort geschoolden langs de digitale weg. Het marktleiderschap geldt eigenlijk alleen voor 45-plussers.

De spreker waardeert de lijst van honderd initiatieven waarmee de VRT maatschappelijke meerwaarde nastreeft. De ambitie om er voor alle Vlamingen te zijn, verdient lof. Katia Segers stelt dat de mensen al gewoon waren om door media omringd te leven, maar sinds corona ook het belang zijn gaan beseffen van kwaliteitsvolle onafhankelijke media. Kijk maar naar Rusland en dat belang dringt meteen door. Het situeert zich in informatie, duiding, ontspanning, cultuur, internationale verbondenheid en educatie. Divers onderzoek heeft uitgewezen dat landen met een sterke openbare omroep een betere democratie hebben, aangezien die omroep ook de commerciële mediabedrijven aanjaagt. Vandaar dat Katia Segers altijd al een vurig pleitbezorger is van een sterke openbare omroep in Vlaanderen.

Zal de VRT dat alles met de 25 miljoen euro aan nieuwe besparingen en met tweehonderd mensen minder in 2025 kunnen blijven waarmaken? Zal ze ter compensatie de eigen inkomsten uit commerciële communicatie nog moeten verhogen, hoewel die eigenlijk geplafonneerd zijn?

De schermaanwezigheid van vrouwen is licht gedaald ten opzichte van 2020 en bedraagt nog 40,1 procent. Voor de mensen met een beperking is er een lichte vooruitgang naar 1,9 procent. Hoe zal de VRT daarmee verder aan de slag gaan?

Wat de schermgezichten betreft, zijn er maar vier van de negentien vrouwelijk. Door de lange duurtijd van de contracten is die situatie nog wel enige tijd bestendig. Welke plannen heeft de CEO daarvoor?

KPI 18 is als enige niet gehaald in 2021. Welke plannen heeft de VRT om meer van haar geregistreerde gebruikers te activeren?

In 2020 heeft de VRT gezien de sluiting van de scholen enorm veel werk gemaakt van haar educatieve opdracht, met zeer gunstig gevolg. In het voorliggende jaarverslag vindt Katia Segers daarover geen resultaten, behalve een verwijzing naar de EDUbox. De spreker is eigenlijk voorstander van een verregaander beleid, met een 21e-eeuwse versie van de vroegere schooltelevisie. Zoiets veronderstelt een versterkte samenwerking met meemoo. Bestaan er plannen in die zin?

VRT NWS en nws.nws.nws hebben hun aantal volgers spectaculair zien stijgen. Voor het laatstgenoemde initiatief ging dat aantal op korte termijn van 60.000 naar 225.000 volgers. Katia Segers feliciteert de nieuwsdienst hiervoor, aangezien ze met dezelfde ploeg alsmaar meer content langs meer kanalen aanlevert. Welke verdere aangroei verwacht Frederik Delaplace? Zal de nieuwsdienst die met haar huidige bezetting kunnen blijven bolwerken?

De VRT heeft in 2021 32 culturele captaties minder verricht dan het jaar ervoor. Hoe evolueert dat aantal in 2022? In de coronajaren was Podium 19 erg belangrijk voor de cultuursector. Katia Segers betreurt het uitblijven van een voortzetting. Bestaan daaromtrent nog plannen? Dit is ongetwijfeld een item voor de gesprekken met Cultuuroverleg. Hoe vaak heeft dit overleg plaatsgevonden? Verloopt het structureel? Welke plaats krijgt het binnen de VRT?

De spreker drukt haar waardering uit voor de 691 cultuur- en media-items in de Het Journaal. Ook de aandacht voor Vlaamse en Nederlandstalige muziek blijft stabiel. Katia Segers kijkt uit naar het veelbelovende Onze Natuur.

De VRT besteedt 23 procent van haar inkomsten aan de productie- en facilitaire sector. Bij de uitbesteding van Thuis heeft Katia Segers echter heel wat vragen. Hoe kan die een goedkoper en beter programma opleveren? Zal de taxshelter er niet toe bijdragen dat het programma de belastingbetaler uiteindelijk meer kost? Wat is de stand van zaken voor de onderhandelingen met de productiehuisen? Die leggen blijkbaar groot enthousiasme aan de dag. Het gaat tenslotte om het paradepaardje van de VRT. Bij hun acties aan de Manhattanstudio's hadden heel veel medewerkers heel veel vragen. Die zullen nu wellicht deel uitmaken van het sociale overleg. Maar wat staat de freelancers nu te wachten? Met hoeveel zijn ze?

Wat de exclusiviteitscontracten betreft, heeft het politieke niveau transparantie gevraagd en ook in zekere mate gekregen, al gaat die nog niet zo ver als bij de BBC. De BBC publiceert die cijfers individueel, maar Vlaanderen heeft daarin een andere cultuur. Maar de bekendmaking mocht voor Katia Segers toch wat dieper gaan. Voor veel VRT-medewerkers smaken die hoge cijfers erg zuur. Ze zetten zich intussen ondanks de besparingscontext met hart en ziel in voor hun organisatie. Dat er schermgezichten moeten zijn, zal Katia Segers niet betwisten. De media-omgeving is immers hypercommercieel. Schermgezichten vormen daarin een ankerpunt, ook om diversiteit te tonen. Een programma als Taboe hoort bijvoorbeeld helemaal tot het DNA van de VRT. Daartegen mag dan een marktconforme vergoeding staan, maar is Frederik Delaplace er zo zeker van dat die bedragen daar niet overheen gaan? In welke zin dient dit beleid de diversiteit van de scherm-

aanwezigheid? Als maar vier van de negentien vrouwelijk zijn, heeft de VRT inderdaad nog een hele weg af te leggen. Zal de VRT dat hiaat met de toekomstige contracten proberen te dichten? Komt er een uitgeschreven policy voor die toekomstige beslissingen, of worden het ad-hoccontracten en beslissingen?

Zes contracten gaan boven de 300.000 euro, maar hoeveel hoger gaan ze dan? Gaat het om 1 procent, 10 procent, 100 procent?

Hoe vordert de zoektocht naar een schermgezicht met een beperking? Wordt die persoon dan op dezelfde manier vergoed? Blijkbaar wil Frederik Delaplace volgend jaar met dergelijk nieuws kunnen uitpakken.

KPI 8 gaat over de aanbevelingen van Audit Vlaanderen. Daarbij wil ook Katia Segers meer toelichting.

KPI 34 betreft de initiatieven van de VRT om met AI smaakverbreding na te streven. Wat is de concrete stand van zaken?

VRT MAX is een mooie naam, maar vanwaar die keuze? Waarom is de naambekendheid van de VRT zelf zo belangrijk? De doorsnee consument zal Procter & Gamble niet kennen, maar wel Pampers, Dash en Always.

Frieda Brepoels vermeldde de herschikking van de raad van bestuur. Hoeveel kandidaturen waren er? Katia Segers kijkt uit naar het proces en het resultaat van de zoektocht.

Ten slotte laakt Katia Segers dat Klaas Sloomans de academische expertise van professor Van Aelst in twijfel heeft getrokken. Bovendien beweerde het commissielid dat het hem niets kan schelen wat VTM op het scherm brengt. Nochtans krijgt ook DPG Media Vlaamse en federale subsidies en een licentie van de VRM met een voorwaarde van onafhankelijkheid.

1.3. Wilfried Vandaele

Wilfried Vandaele constateert dat de VRT opnieuw een goed rapport heeft gekregen en nagenoeg alle KPI's vlotjes heeft gehaald, bijvoorbeeld qua bereik, digitale omslag, toegankelijkheid, aandacht voor kleinere sporttakken en vrouwensport, cultuur enzovoort. Het jaarverslag is overzichtelijk. Applaus op alle banken dus.

Het commissielid gaat in op KPI 17 in verband met commerciële communicatie en meer bepaald gokreclame. Terecht merkt Frederik Delaplace op dat die gokreclame al flink is beteugeld. Maar hoe kijkt de VRT tegen de vermelde federale plannen aan? Sommigen blijken voorstander van een totaalverbod op gokreclame. Eenvoudig zal zoiets niet zijn, bijvoorbeeld in de context van de sportsponsoring. Heeft de VRT de mogelijke gevolgen daarvan onderzocht?

KPI 8 draagt de VRT op om de bevindingen van de forensische audit te implementeren. Audit Vlaanderen zou jaarlijks rapporteren over de uitvoering van de aanbevelingen. Hoeveer staat die rapportering? Beschikt de VRT er al over? Wil ze dat document dan aan het Vlaams Parlement bezorgen?

Het schermgezichtenbeleid heeft de gedelegeerd bestuurder al toegelicht. Wilfried Vandaele neemt er akte van.

In het kader van KPI 16 zijn KLAAR en EDUbox heel belangrijke initiatieven. Educatie is traditioneel altijd een belangrijke opdracht geweest voor de VRT. Wilfried Vandaele polst naar eventuele gebruikscijfers.

Wat het jongerenbereik betreft, vraagt de spreker zich af hoe die 80 procent wordt gemeten. Wordt bijvoorbeeld elke klik op nws.nws.nws bijgehouden? Hoeveel van die 80 procent vindt meer dan eenmalig de weg naar de openbare omroep?

In verband met KPI 20 blijkt de Vlaming de VRT gelukkig nog altijd betrouwbaar te vinden, maar een diepere analyse van die cijfers wijst toch uit dat er op dat vlak nog enige verbetering mogelijk is. 73 procent van de Vlamingen heeft vertrouwen in de VRT. 68 procent vertrouwt de VRT-radio. 66 procent heeft vertrouwen in VRT NWS. Vergeleken met andere mediaspelers is die score misschien hoog, maar op zich zijn scores in de 60 procent ook weer niet zo bijzonder goed.

Het opgelegde aandeel van de Vlaamse en Nederlandstalige tv-producties haalt de VRT vlotjes, met 65 procent. Ook voor de muziek haalt ze vlot het aandeel van 25 procent, net als de norm dat minstens 30 procent van de muziek op Radio 2 en 15 procent op Radio 1 Nederlandstalig moet zijn. De prominente onlinezichtbaarheid ervan zit eveneens goed. De N-VA heeft altijd gehamerd op het belang van de eigen creatieve industrie. Maar het taaleigen van Tom Waes in Het verhaal van Vlaanderen, dat te zien was in een van de beeldfragmenten, doet Wilfried Vandaele toch weer hopen op extra inspanningen van de VRT om de standaardtaal ingang te doen vinden in fictieprogramma's.

BVN is niet verlengd. De Vlaamse Regering reserveert wel een bedrag voor een alternatief via VRT NU. Er is anderstalig nieuwsaanbod voor expats in Vlaanderen, en nieuwsaanbod voor Vlamingen in het buitenland of voor mensen die bijvoorbeeld in het buitenland Nederlands leren. De N-VA blijft belang hechten aan een anderstalig aanbod. Zijn er op dat vlak veranderingen op til?

De CEO heeft het enkele keren gehad over het onderscheidende karakter van de publieke omroep. Kan hij eens heel expliciet de elementen uit zijn jaarverslag selecteren die op dat vlak het meest in het oog springen?

Er komen wellicht nog gelegenheden genoeg om het transformatieplan te bespreken. De N-VA wil het plan en het sociale overleg erover alle kansen bieden. Het wordt ongetwijfeld voer voor toekomstige commissievergaderingen.

1.4. Klaas Slootmans

Klaas Slootmans ziet de nieuwe gedelegeerd bestuurder voor het eerst met een rapport voor de commissie verschijnen. Al vanaf zijn aanstelling heeft Frederik Delaplace blijk gegeven van gedurfde ambities. Daarbij zal Klaas Slootmans vragen stellen die wellicht het zozegde applaus op alle banken zal relativeren en nuanceren.

De spreker start met KPI 8. In het najaar van 2020 heeft de VRT naar aanleiding van het forensische rapport een plan van aanpak over de integriteit opgesteld. Ze wou het integriteitsbesef binnen haar organisatie aanscherpen, met een sleutelrol voor elke leidinggevende en extra aandacht voor de 'hoogrisicofuncties'. Wat is de actuele voortgang van de implementatie? Het jaarverslag maakt gewag van een procesdocument. Wat staat daarin? Wat staat in de diverse interne campagnes over dit onderwerp? Zijn die momenteel aan de gang?

Het rapport van Audit Vlaanderen was hoe dan ook een stevige desavouering van de VRT. Het toezichtrapport van de VRM stelt intussen dat sommige aanbevelingen niet zijn gerealiseerd. Klaas Slootmans heeft zelfs begrepen dat er vooralsnog maar drie zijn gerealiseerd. Welke wel en welke niet? Met welke lopende processen wil de VRT de andere alsnog realiseren?

KPI 10 gaat over de diversiteit in de beeldvorming. De beheersovereenkomst heeft heel concrete ambities verwoord over de diversiteit op het beeldscherm. 7 procent van de mensen in beeld moet van niet-Europese herkomst zijn. "Betrokken streefcijfers vormen uitdrukkelijk niet het voorwerp van positieve discriminatie", luidt het vervolgens. Maar hoe kan zoiets daarzonder dan in de praktijk worden gebracht? Wat als twee gelijkwaardige profielen naar dezelfde functie solliciteren: één persoon met autochtone en één met allochtone roots? Kiest de VRT dan automatisch voor laatstgenoemde? Die vraag is met een eenvoudig ja of neen te beantwoorden.

In verband met de merkenstrategie sprak de gedelegeerd bestuurder van een pannonie, maar hij is ook weer niet van plan om de kanalen VRT1, 2, 3, 4 enzovoort te noemen. Wat is dan wel de bedoeling? Welke rol heeft Saffron Brand Consultants in deze analyse gespeeld, en aan welke prijs? Dat zou de belastingbetaler wel eens kunnen interesseren.

KPI 21 betreft de monitoring van de onpartijdigheid. De resultaten van die monitoring zijn intussen bekend. Het Vlaams Belang stelt vast dat op de VRT het cordon médiatique een nieuwe adem heeft gevonden. In de nieuwsuitzendingen staat het Vlaams Belang voor 0,9 procent van de politieke spreektijd. Open Vld krijgt er 30 en CD&V 32 keer zoveel. Frederik Delaplace heeft al laten weten dat onpartijdigheid voor hem niet inhoudt dat de spreektijd van politieke partijen wordt gechronometreerd. Ook Klaas Slootmans vraagt geen apothekersweegschaal, maar stelt de gedelegeerd bestuurder oprecht de vraag of de verhoudingen niet helemaal zoek zijn.

Uit het onpartijdigheidsrapport van de VRM citeert de spreker: "opvallend is dat Vlaams Belang op de VRT bescheiden aanwezig is", en "politici van Vlaams Belang en de PVDA komen zeer weinig aan het woord". Op Business AM schreef Wouter Verschelden: "Vlaams Belang kreeg voordien al bitter weinig zendtijd, en dat daalde verder in 2021." De lezing door het Vlaams Belang lijkt niet eigenwijs, gezien de anderen die ze delen, concludeert Klaas Slootmans. Het zou toch in het belang van de VRT zijn dat elke stem telt, zoals de VRT ook zelf in het voorwoord bij het jaarverslag laat optekenen. Dat komt dan alleszins niet tot uiting in politieke proportionaliteit. Jouw VRT heeft uitgewezen dat 88 procent van de Vlamingen het belangrijk vindt dat de VRT verschillende meningen onder de aandacht brengt. Dringt bij de VRT het besef wel door dat dit een absoluut werkpunt is? Welke ambities stelt ze daar dan tegenover?

Uit pagina 12 van het VRM-rapport citeert Klaas Slootmans: "indicatie van het feit dat de machtslogica doorweegt op de electorale logica, is dat het aandeel spreektijd van PVDA-politici, maar vooral van Vlaams Belangpolitici, heel wat lager is dan hun partijvermeldingen. Noteer dat dat bij beide zenders het geval is: zowel bij de publieke omroep, die het voormalige Vlaams Blok expliciet als een speciale partij beschouwde, zie de tekst 'De VRT en de democratische samenleving'". Het Vlaams Belang is zeer vertrouwd met dit document uit 2001. De geest ervan waart nog altijd rond in de VRT, waar nog altijd de overtuiging heerst dat Vlaams Belangers niet op dezelfde manier horen te worden behandeld als leden van een andere partij. Informeel wordt dit credo nog altijd toegepast, maar wat is de formele status, wil Klaas Slootmans weten.

In het begin van 2021 heeft professor Peter Van Aelst er in het kader van het onpartijdigheidsrapport dat de VRT zelf in het kader van haar vorige beheersovereenkomst heeft moeten uitbrengen, voor gepleit om meer transparantie te brengen bij de redactionele keuzes. Dat zou dan de kloof tussen de journalistieke visie op onpartijdigheid en de publieke perceptie ervan doen afnemen. Het gaat onder andere om motivering van wie wordt uitgenodigd, veeleer dan dat het tot de inner circle van de redacties zou mogen behoren.

Al in 2021 heeft Frederik Delaplace aangegeven dat hij vindt dat politici niet thuishoren in ontspanningsprogramma's. Het nieuwe programmacharter geeft daar vertaling aan. Maar er is een verschil tussen de beloftes en de feiten. Alexander De Croo was te zien in Competitiebeesten, Goedele Liekens in Buurman, wat doet u nu?, Conner Rousseau in De Warmste Week, Sammy Mahdi en Alexander De Croo in Vrede op aarde, Hilde Crevits in De ideale wereld enzovoort. Klaas Slootmans vraagt of Frederik Delaplace ook nu nog vindt dat politici niet thuishoren in ontspanningsprogramma's. Wanneer zal hij in dat geval de daad bij het woord voegen?

KPI 22 bepaalt dat de VRT investeert in toepassingen om mediagebruikers tegen desinformatie te wapenen, als dat mogelijk is samen met partners. Daartoe is VRT NWS een samenwerking aangegaan met vzw deCheckers, die op 7 juli 2021 is opgericht. De VRT heeft de vzw meteen goed bevonden voor die samenwerking. Nog opmerkelijker vindt Klaas Slootmans dat Tim Pauwels en Griet De Craen tot de vier bestuursleden van de vzw behoren. Ze zijn allebei ook werknemer van de VRT. Honoreert de VRT die samenwerking ook financieel? Doen zich daarbij, gezien het rapport van Audit Vlaanderen, geen deontologische problemen voor?

Overigens heeft de VRT in dat verband ook al samengewerkt met Fandango, BENEDMO en All4Media. Waarom moest daaraan nog een vierde speler worden toegevoegd? Ligt het misschien aan de vermelde bestuurders?

KPI 29 draagt de VRT tien herdenkingsmomenten betreffende de Vlaamse identiteit en cultuur op. Het jaarverslag over 2021 vermeldt op dat vlak als relevante onderwerpen: 11 juli, 125 jaar geboorte Paul van Ostaijen, 100 jaar Raveel, 150 jaar Stijn Streuvels. Maar met alle respect vindt Klaas Slootmans dat de eveneens vermelde programma's Vlaanderen Vakantieland en Nieuwe Feiten en de podcastreeks 'Hoe maakt u het' daarin niet thuishoren. Hoe geeft de VRT dan overeenkomstig haar beheersovereenkomst een prominente plek aan de Vlaamse geschiedenis? Op Klara was er een fantastische podcastserie over Hendrik Conscience, maar waarom wordt daar dan niet meer ruchtbaarheid aan gegeven?

KPI 36 stelt de realisatie van minimaal drie innovatieprojecten voorop, in samenwerking met Vlaamse en internationale bedrijven. Het jaarverslag brengt een droge opsomming op pagina 46. Klaas Slootmans peilt naar de resultaten en het prijskaartje.

Wat de schermgezichten betreft, legt SD 6 de VRT marktconforme tarieven op om talenten mee aan te trekken. Daarbij moet de VRT zich dan kostenbewust en terughoudend opstellen. Intussen heeft men kunnen vernemen wat de VRT zoal verstaat onder 'kostenbewust', 'kostenefficiënt' en 'marktconform'. Elf BV's verdienen tussen 101.000 en 300.000 euro. Zes BV's verdienen meer dan 300.000 euro. Hoeveel meer ze dan verdienen, is niet eens geweten.

Vanmorgen op de radio noemde minister Dalle, toch geen criticaster van de VRT, de vork wel erg ruim en stelde hij dat het daardoor net zo goed om 900.000 euro zou kunnen gaan. Ruth Joos noemde de bedragen exuberant en duizelingwekkend.

Het jaarverslag blijft de bedragen marktconform vinden. De terughoudende opstelling waarop de VRT zich beroept, mag volgens Humo intussen met een korrel zout worden genomen. Uit degelijk journalistiek onderzoek is gebleken dat Niels Destadsbader DPG Media en VRT tegen elkaar heeft laten opbieden tot de VRT een hele smak boven op het aanbod van DPG Media heeft gedaan. De algemeen directeur Content van de VRT heeft daarin een cruciale rol gespeeld vanuit zijn verleden bij DPG Media. Volgens Humo verdienen Niels Destadsbader en andere populaire schermgezichten bij de VRT nu een half miljoen euro per jaar en meer, of ruim 40.000 euro per maand.

Dat VTM geen plannen zou hebben gehad met Niels Destadsbader, staat nog verder van de waarheid. Met *The Masked Singer* had hij immers het plafond van 2 miljoen kijkers verpulverd. Een bron bij Mediaaan stelt dat hij dat programma daar nog tien jaar had kunnen presenteren, zoals Erik Van Looy doet bij *De Slimste Mens*. De onderhandelingen verliepen echter moeizaam omdat de presentator boter bij de vis vroeg, schrijft *Humo*. Klaas Slootmans citeert: "Volgens onze bronnen was een compromis in zicht, maar Ricus Jansegers, algemeen directeur Content wist hoeveel Destadsbader bij VTM verdiende aangezien hij dat zelf had onderhandeld, en deed er een schep bovenop. De presentator bevestigde ons dat hij nu meer opstrijkt dan bij VTM."

Klaas Slootmans polst hoe de VRT het geciteerde rijmt met de voorwaarde om zich marktconform op te stellen. De beheersovereenkomst bepaalt dat de VRT geen individuele informatie geeft over de vergoeding van de schermgezichten. Intussen is wel in alle kranten en tijdschriften te lezen om wie het precies gaat, en spreken de VRT en de betrokkenen dat op geen enkele manier tegen. De mist die daar nu omheen hangt, lijkt Klaas Slootmans veel schadelijker dan gewoon transparantie brengen. Ook Marius Meremans heeft daar in het verleden overigens al voor gepleit. Waarom noemt de VRT niet gewoon man en paard? Hoe berekent ze het terugverdieneffect?

Aan de voorzitter van de raad van bestuur vraagt het commissielid waarom parlementsleden ondanks hun controlerende opdracht geen inzagerecht krijgen in de bedragen die de VRT aan haar schermgezichten toekent. Het gaat nochtans om belastinggeld. Maar ook leden van de raad van bestuur krijgen die informatie niet wanneer ze erom vragen. Als hoogste bestuursorgaan mogen ze niet weten wie hoeveel verdient in het bedrijf dat ze besturen. Zoiets noemt Klaas Slootmans een dictatuur van het management.

De spreker wijst erop dat de wetgeving, en met name het Mediadecreet, de bijbel van de VRT zou moeten zijn. Hij citeert artikel 13 over de raad van bestuur: "Ter uitvoering van hun bevoegdheden kunnen leden van de raad van bestuur op elk moment alle documenten en geschriften van de VRT inzien." Hoe duidelijk het woord 'alle' daar ook mag staan, de wetgeving blijft louter theorie. De VRT roept privacyredenen in om haar eigen leden van de raad van bestuur die documenten niet te tonen. Ze neemt daarmee een loopje met de wetgeving. Hoe kijkt Frieda Brepoels daartegen aan?

In *Humo* en andere persorganen zijn recent frappante ontboezemingen gepubliceerd over de VRT. In verband met de kostenefficiëntie heeft Klaas Slootmans van een schermgezicht van de VRT de volgende uitspraak gelezen: "Er zit bij de VRT nog veel vet op de soep hoor. Van de 2000 mensen maakt niet eens de helft content. Bij een commerciële zender is dat 60 à 70 procent. Zo heeft de openbare omroep nog altijd een cateringbedrijf met vaste contracten. Er is een technische afdeling met geluids- en cameramensen, IT'ers, schminksters, decorbouwers, archivarissen ... Er lopen nog veel te veel bazen rond. Bij VTM heb je één netmanager. Bij de VRT heeft elke zender zijn eigen chef, marketing en cultuur. Je zou het makkelijk kunnen rooien met de helft van het volk. Focus op tv-makers en journalisten die nieuws en duiding brengen, en besteed de rest uit."

Een andere werknemer heeft laten optekenen: "De nieuwsdienst zou het gemakkelijk met vijftig man minder kunnen doen. Ze hebben nu vijf hoofdredacteuren, wat veel te veel is. Bij VTM maken ze het journaal met acht journalisten. Bij de VRT zijn het er minstens vijftien. Als een cameraploeg van VTM een belangrijke persconferentie bijwoont, botst ze op minstens drie VRT-ploegen." Klaas Slootmans noemt het zware woorden van onverdachte bronnen. Ze doen de nodige vragen rijzen over de kostenefficiëntie bij de VRT. Hoe reageert het management op die uitlatingen? In welke mate is het transformatieplan een antwoord op die kritiek?

Tot de versie 2020 heeft het jaarverslag van de VRT altijd een uitgebreid klachtenoverzicht bevat. Blijkbaar is er nu een apart klachtenrapport. Hoe dan ook is het aantal klachten aan het adres van de VRT op vijf jaar tijd nagenoeg verdubbeld. De toename bedraagt 98 procent ten opzichte van vijf jaar geleden en 10 procent ten opzichte van vorig jaar. Hoe verklaart het management die forse toename? Welke stappen onderneemt het om dat cijfer terug omlaag te krijgen?

Wat Streamz betreft, heeft Frederik Delaplace blijkbaar in zijn inleiding alles al vermeld wat hij daarover kwijt wil. Klaas Slootmans wil desondanks van hem de garantie horen dat VRT-producties, die met Vlaams belastinggeld zijn betaald, niet achter een betaalmuur terechtkomen.

De uitbesteding van Thuis wordt voorgesteld als een besparingsoperatie. Hoe heeft de VRT dat berekend? Ze heeft immers nog geen nieuwe partner gevonden. Wat zijn overigens de productiekosten van één jaar Thuis? Het jaarverslag treedt nergens in detail over de kosten van de fictie.

Ten slotte gaat Klaas Slootmans nog in op Vive le vélo. Recent was daarover een en ander te doen in de pers. Er rijzen deontologische problemen. In De Morgen was te lezen hoe Karl Vannieuwkerke extra inkomsten genereert uit de merchandising rond het programma dat hij presenteert, waarvoor hij dan in datzelfde programma reclame kan maken. In het kader van de transparantieafspraken polst Klaas Slootmans bij het VRT-management naar de inhoud van die overeenkomst. Ziet de VRT-top, met het auditrapport in het achterhoofd, daarin dan geen deontologisch probleem?

1.5. Bart Tommelein

Bart Tommelein dankt de genodigde sprekers voor hun uiteenzetting. 2021 is het eerste werkjaar van de nieuwe beheersovereenkomst. Het management heeft nu een totaal andere samenstelling dan bij de ondertekening van de vorige overeenkomst in 2016. Het voelt zich duidelijk heel erg betrokken bij de uitgestippelde richting. De uitdagingen, doelstellingen en KPI's zijn inderdaad met het huidige management afgesproken en uitgetekend.

Bart Tommelein feliciteert het management voor het voorliggende jaarverslag. De keuze om per KPI een stand van zaken te schetsen, zorgt voor duidelijkheid. Ze maakt het voor de volksvertegenwoordigers veel eenvoudiger om de uitvoering van de publieke opdracht te controleren.

2021 was niet alleen het eerste jaar van de nieuwe beheersovereenkomst, maar ook het jaar waarin het verbeteractieplan in uitvoering is gegaan. Het plan is er gekomen naar aanleiding van de forensische audit door Audit Vlaanderen. Daarover bevat de beheersovereenkomst bindende afspraken. Toentertijd heeft Bart Tommelein de nieuwe gedelegeerd bestuurder erop gewezen dat zoiets een opportuniteit vormt.

Er zijn negen duidelijke aanbevelingen integraal opgenomen in de overeenkomst. Het voorliggende jaarverslag brengt interessante informatie over de uitvoering van het actieplan, met betrekking tot het contractbeheer, de aankooppolitiek, risico- en organisatiebeheersing enzovoort. Maar erg concreet is de stand van zaken over hun uitvoering niet, oordeelt Bart Tommelein. Het lid polst of het opvolgingsrapport van Audit Vlaanderen ter beschikking van de Vlaamse volksvertegenwoordigers kan worden gesteld, al dan niet onder geheimhouding.

Van de negen aanbevelingen is blijkbaar alleen de achtste, over de strikte naleving van een integriteitscode, al helemaal uitgevoerd. Is die informatie correct? Kan het

management de voortgang van de andere acht toelichten? Zullen nog in 2022 ook andere aanbevelingen helemaal uitgevoerd raken?

Bart Tommelein wenst ook meer toelichting bij het aangescherpte beheer van de exclusiviteitscontracten. Er moet worden nagegaan of de prestaties in verhouding staan tot de vergoedingen. Hoe dan ook ontgaat de grote meerwaarde van exclusiviteit voor een openbare omroep Bart Tommelein enigszins. Er valt iets te zeggen voor de argumentatie van de CEO, maar echt overtuigd is het commissielid niet. De beheersovereenkomst verbiedt exclusiviteitscontracten met productiehuisen sowieso. De VRT heeft met andere woorden dergelijke contracten alleen met schermgezichten en radiostemmen. Of heeft ze er ook andere?

De jongste weken was er nogal wat te doen over de schermgezichten, tot in de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement toe (*Actuele vragen* VI.Parl. 2021-22, nr. 588). Bart Tommelein betreurt dat minister Dalle die vragen al heeft moeten beantwoorden nog voor de hoorzitting van vandaag heeft plaatsgevonden. Een minister houdt zich immers niet bezig met het dagelijkse beheer van de VRT. Een gevolg is dat de minister in de ochtend van de hoorzitting al verklaringen heeft afgelegd op de radio, nog voordat de directie in de commissie de kans heeft gehad om daarover duidelijkheid te brengen. Voor Bart Tommelein is zoiets niet oké. Zelf heeft hij zijn reactie voorbehouden voor deze bespreking. De nieuwe beheersovereenkomst geeft de VRT wel degelijk de opdracht om over dergelijke zaken te rapporteren.

Bart Tommelein wil niet de populistische toer opgaan, zoals Klaas Sloomans volgens hem wel heeft gedaan. Klaas Sloomans citeert nu ineens mensen als Ruth Joos als onverdachte bronnen, terwijl hij anders altijd klaagt dat VRT-journalisten niet objectief zijn. Hij citeert maar wat bedragen met het enige doel om mensen tegen elkaar op te zetten.

Transparant rapporteren heeft tot gevolg dat bepaalde informatie publiek wordt getoetst. Intelligent als hij is, zal Frederik Delaplace ongetwijfeld niet verrast zijn over de beroering die er nu is ontstaan. Zes van de negentien overeenkomsten komen immers neer op meer dan 300.000 euro op jaarbasis. Voor de meeste mensen is dat meer dan de prijs van een woning. Als gewezen minister van Financiën en huidig schepen van Financiën heeft Bart Tommelein geleerd dat de meeste mensen dergelijke sommen astronomisch vinden. Ook de gedelegeerd bestuurder van de VRT verdient trouwens minder, zoals in het jaarverslag te lezen is. Zelf verdient de burgemeester van Oostende ook minder dan de algemeen directeur van die stad. Er zijn nu eenmaal mensen die meer verdienen dan een ander. We leven niet in een communistisch systeem. Blijkbaar streeft het Vlaams Belang dat nu wel na.

'Meer dan 300.000 euro' is natuurlijk een heel brede vork. Het kan gaan om 301.000 euro, maar ook om een miljoen euro. De uitspraak van de minister dat het om 900.000 euro zou kunnen gaan, roept dan ook vragen op.

Bart Tommelein wil buiten de discussie over de marktconformiteit van die bedragen blijven. Het zou er nog aan mankeren als dat niet het geval zou zijn. Het commissielid gaat ervan uit dat aanbeveling 8 over de integriteit ook wel zal gelden voor de marktconforme verloning van personaliteiten. Anders is er wel degelijk sprake van private partijen die worden overboden.

Frederik Delaplace heeft natuurlijk wel een punt als hij wijst op de nood aan trekkers die een omroep aantrekkelijk maken en kijkers doen winnen. Maar is die nood voor de VRT wel even groot als voor andere omroepen? Is het dan nodig om hen te overbieden? Volgens de spreker moet de VRT vooral een kweekvijver zijn voor mediatalent. De CEO heeft ook gezichten getoond waarin de VRT voor de komende jaren wil investeren. Bart Tommelein verkiest inderdaad een huis dat investeert in

zijn toppers. Talent laat zich doorgaans vlot opmerken door wie er een neus voor heeft. Bart Tommelein had bijvoorbeeld meteen in de gaten dat James Cook een ster zou worden.

Wie toppers maakt tot wat ze zijn, loopt altijd het risico dat ze zich vervolgens elders vermarkten. De markt organiseert zichzelf nu eenmaal. Maar de investeringen van de VRT in toekomstige toppers vormen dan wel een bijdrage aan de Vlaamse mediasector, en dus in de ogen van de spreker in een positief verhaal. Hij verkiest het alleszins boven een 'war of talent' vanwege de VRT. Schertsend merkt Bart Tommelein nog op dat het succes van The Masked Singer ook weer niet alleen aan Niels Destadsbader te danken is, gezien de bijdragen van nog andere mensen.

Voorts vraagt de spreker enige nadere uitleg bij de negentien schermgezichten waarover het nu gaat. Welke contractuele relatie hebben ze met de VRT? Zijn het juridisch gezien werknemers? Zo niet, zijn het zelfstandigen? Zijn ze verbonden aan een productiehuis? In dat laatste geval zou het verbod op exclusiviteitscontracten met productiehuizen dode letter worden. Hoe verhouden de negentien zich tot alle andere schermgezichten of radiostemmen? Het gaat hier om mensen die minstens een bepaald bedrag verdienen, maar hebben daarnaast nog andere mensen een exclusiviteitsbedrag? Er zijn vast ook nog andere schermgezichten of radiostemmen.

Als besluit bij dit onderwerp verklaart Bart Tommelein dat hij er als liberaal geen moeite mee heeft dat sommige mensen meer kunnen verdienen dan andere.

Een van de basisopdrachten van een openbare omroep is haar maatschappelijke opdracht om veel mensen te bereiken. Puur op basis van de bereikcijfers haalt de VRT haar doelen daarvoor ruimschoots. Bart Tommelein vindt de stijging bij de 15-tot-24-jarigen alvast hoopgevend. Bijzonder veel plezier put hij uit het feit dat de VRT haar diversiteitsdoelen vlot heeft gehaald. Daarvoor feliciteert hij de VRT uitdrukkelijk. De VRT heeft haar 2025-doelen met betrekking tot mensen met een buitenlandse herkomst al in 2021 gehaald. Het commissielid vindt het, zeker als vader van vier dochters, wel teleurstellend dat de schermaanwezigheid van vrouwen op de VRT is gedaald ten opzichte van 2020.

De echte impact van de VRT bij haar publiek is heel wat moeilijker te meten, maar daarom niet minder relevant. Karrewiet probeert met TikTokvideo's specifieke gebeurtenissen, bijvoorbeeld de oorlog in Oekraïne, uit te leggen aan een jong publiek. Het zet de zoon van Bart Tommelein aan om er vragen over te stellen aan zijn ouders. Zoiets is een kerntaak voor een openbare omroep. In verband met KPI 2 verwijst het jaarverslag naar een onderzoek dat de directe maatschappelijke impact van diverse programma's bevestigt. Maar wat betekent zoiets dan concreet? Hoe werd dat onderzoek gevoerd? Kunnen er interessante lessen uit worden getrokken? Frederik Delaplace stelt dat de VRT moet strijden voor de jongeren, die ze anders zou verliezen.

Frederik Delaplace heeft ook aankondigingen gedaan over de nieuwe merkenstrategie. De andere commissieleden hebben er al vragen over gesteld en de media hebben er aandacht aan besteed. Bart Tommelein feliciteert de CEO voor het voorstellen om maximaal in te zetten op de merken VRT NWS en VRT NU. De naam VRT MAX geeft die 'maximaal' goed weer.

Als communicatiewetenschapper vindt de spreker de keuze van de VRT terecht en duidelijk. Hij hoopt dat de VRT ze zal aanhouden en roept met aandring op om er niet op terug te komen. Zo niet worden er alleen maar tijd, energie en geld verspild aan zaken die het uiteindelijk niet zullen halen.

De VRT heeft intussen wel Ketnet vernieuwd, wat lijkt te bevestigen dat dit een apart merk zal blijven. Het onlineplatform ervan wordt dan weer afgebouwd en in VRT NU geïntegreerd. Welke benadering zal de merkenstrategie voor de allerkleinsten toepassen, vraagt de grootvader in Bart Tommelein zich af.

Het commissielid is voorts bijzonder geïnteresseerd in de verdere digitalisering van de radio en in de transitie van FM naar DAB+. De FM-band is veel te beperkt en laat in de praktijk geen eerlijke marktwerking meer toe. Historisch bezit de VRT alle goede FM-frequenties, wat Bart Tommelein als liberaal altijd heeft betreurd. Het DAB-platform biedt heel wat meer mogelijkheden wegens veel meer beschikbare ruimte. Toch blijft FM ook vandaag nog belangrijk. De vele procedures, ook gerechtelijke, over de toekenning van private FM-frequenties getuigen daarvan. Bart Tommelein besluit dat een analoge switch-off dringend aan de orde is. Maar dan moet de VRT daarin de absolute voortrekker willen zijn. Als de VRT aarzelt, zal de hele markt hetzelfde blijven doen en stopt de verdere ontwikkeling.

Het jaarverslag vermeldt een nieuwe impuls in november 2022 door de optimalisering van het DAB-multiplex van de VRT. Maar eigenlijk is die er alleen gekomen om eigen afgeleide kanalen te lanceren: Bene Bene en De Tijdloze. Toch kan die operatie er misschien positief toe bijdragen dat het luistergedrag van de Vlaming meer in de richting van DAB+ wordt gestuurd. Op de lange termijn zou het uitblijven van de gehele overstap naar DAB+ betekenen dat het gemorrel in de marge blijft aanhouden. Was het resultaat van de optimalisering inderdaad een significante overstap naar DAB+? De beheersovereenkomst legt de VRT op om de impact te onderzoeken van de stopzetting van uitzendingen via één FM-frequentiepakket. Wat is de stand van zaken? Zoiets zou echt een gamechanger zijn in ons radiolandschap en maken dat de VRT haar volle gewicht in de schaal legt om de diversiteit in dat landschap te boosten.

Voor haar kernopdrachten betrouwbare informatie en cultuur kan de VRT een steengoed rapport voorleggen, waarvoor Bart Tommelein de organisatie feliciteert. De aangekondigde nieuwe programma's geven het commissielid veel goesting om te kijken, bijvoorbeeld naar Het verhaal van Vlaanderen en naar Onze Natuur.

Meer dan ooit is er immers nood aan een betrouwbare informatiebron, aangezien mensen op de sociale media voortdurend worden geconfronteerd met desinformatie, leugens en pure onzin. Bart Tommelein is alvast positief gestemd over het feit dat het VRT-aanbod nog altijd een heel ruim bereik heeft in Vlaanderen. Het mag geen aanleiding zijn om achterover te leunen. Ook hier zal de digitale transformatie bijzonder grondig en efficiënt moeten verlopen.

Het klassieke programmatreintje met Dagelijkse kost, Blokken, Het Journaal en Thuis is heel lang toegepast opdat Het Journaal de volledige aandacht zou krijgen. Maar de zogenaamde digital natives zullen niet instappen. Ook Bart Tommelein zelf kijkt niet erg vaak meer live naar een nieuwsuitzending op tv. Het zal dan ook een permanente uitdaging worden om informatie bij de nieuwe mediagebruiker te krijgen. De VRT heeft intussen samen met Vlaamse en Nederlandse partners bij de Europese Commissie een project ingediend ter bestrijding van fake news en desinformatie. Kan Frederik Delaplace daar een woordje uitleg bij verschaffen?

Vervolgens komt het commissielid tot de verbeterpunten. KPI 18 legt de VRT op dat minstens de helft van de geregistreerde gebruikers een of meer keer per maand met haar digitale kanalen in contact komt. Die KPI heeft de omroep niet gehaald. Eind 2021 was nog maar 39 procent van de geregistreerden ook een actieve gebruiker. Frederik Delaplace kondigt een inhaalbeweging aan en wil volgend jaar ook op dat vlak goede cijfers voorleggen. In de digitale transformatie staat KPI 18 alleszins centraal. Dat percentage zal dus inderdaad omhoog moeten, wat de nodige initiatieven zal vergen.

In datzelfde verband staat de spreker even stil bij de verdere ontwikkeling van de gepersonaliseerde content. De beheersovereenkomst staat de VRT toe om algoritmes toe te passen die haar publieke opdracht bevorderen op haar platformen en een betere connectie met de gebruiker opleveren. Dat blijft dan wel een onzichtbare activiteit, een black box waarvan de buitenwereld – dus ook het parlement – de acties maar moeilijk kan inschatten. Ook van Facebook en andere spelers zijn dergelijke acties onzichtbaar. Het jaarverslag vermeldt toepassingen in het kader van smaakverbreding en het vermijden van aanbodbubbels. Worden die algoritmes effectief daartoe aangewend? Meestal werken ze net omgekeerd. Kan de directie dit nader toelichten?

Wat met de cookies bij een bezoek aan een VRT-website? Ze weigeren is doorgaans moeilijker dan ze aanvaarden. Heeft de VRT haar privacybeleid getoetst aan de verwachtingen daarover van de Vlaamse mediagebruiker?

Op welke manier deelt de VRT de resultaten van innovatieprojecten zoals de creative labs en neemt ze die mee naar haar bredere organisatie? Bart Tommelein heeft horen waaien dat die doorstroming te beperkt blijft.

SD 6 gaat over het samen sterk houden van het media-ecosysteem. Open Vld heeft altijd een groot belang gehecht aan de marktversterkende rol van de VRT. In de totstandkoming van de beheersovereenkomst was het een cruciaal element. Bart Tommelein betreurt enigszins dat het jaarverslag er niet meer aandacht aan besteedt. Het lid is bezorgd over die marktversterkende rol en heeft minister Dalle erover ondervraagd. Positief vindt hij de gesprekken die de VRT eind 2021 is aangegaan met de VOFTP om de algemene voorwaarden voor externe producties te actualiseren. Een billijke verdeling van de rechten en de inkomsten en een maximale valorisatie van Vlaamse producties is van groot belang voor de gezondheid van het Vlaamse medialandschap. Hoe lopen die gesprekken? Verwacht de VRT de komende maanden een akkoord?

Het regeerakkoord bevat een expliciete opdracht tot samenwerking in het kader van een Vlaams SVOD-platform. De naleving van die bepaling baart Bart Tommelein zorgen. Streamz is in 2020 gelanceerd, helaas zonder de VRT. Minister Dalle deelt de visie van Bart Tommelein dat een overeenkomst tussen de VRT en Streamz over de uitwisseling van content cruciaal is. VRT MAX mag alleszins geen concurrent van Streamz worden. De Var prijst VRT NU – binnenkort VRT MAX – graag aan bij de adverteerder als derde in de top 10 van de meest gebruikte streamingdiensten. Streamz staat daarin pas op de zevende plaats. Die praktijk verraadt de gretigheid waarmee men de VRT tegen Streamz afzet.

Intussen blijkt de VRT wel vlot samenwerkingsverbanden te smeden met Amazon en Netflix. Op zich vindt Bart Tommelein dat niet verkeerd, maar die inkomsten vloeien integraal naar de Verenigde Staten. Het Vlaams Parlement doet er dan ook goed aan om van de VRT de nodige aandacht voor het Vlaamse platform te verwachten. Het merendeel van de mensen zal immers geen drie abonnementen aangaan. Ze zullen hun keuze voor één of twee platformen baseren op het aanbod. De VRT heeft de sleutel in de handen om een sterk Vlaams platform te helpen ontwikkelen, dat de strijd met buitenlandse concurrenten niet bij voorbaat heeft verloren. Goede afspraken daarover zijn broodnodig voor het hele Vlaamse medialandschap, inclusief de VRT zelf. Waarom werkt de VRT gemakkelijker samen met buitenlandse spelers dan met Vlaamse?

Bart Tommelein gaat ervan uit dat het nieuwe VRT-gebouw in tijden van efficiëntie, thuiswerk en klimaatuitdagingen een compacte, moderne en klimaatneutrale nieuwbouw zal moeten worden. Hij vraagt de nodige aandacht voor de bereikbaarheid. Op een dag met trein- en busstakingen raakt een gast van de Zevende Dag nog amper op de Reyerslaan. Het is geen erg toegankelijke site.

Tot slot gaat het commissielid nog in op het budget. Het jaarverslag meldt een toegenomen verlies: van 3,1 miljoen euro naar 4,7 miljoen euro. Is ook dat verlies toe te schrijven aan de sportzomer en de coronacrisis?

In 2021 heeft de Var haar aandelen in Pebble Media verkocht. Aan wie? Voor welk bedrag? Welke impact zal die verkoop hebben op het dividend?

1.6. Jos D'Haese

Jos D'Haese sluit zich aan bij de felicitaties voor de goede resultaten die de VRT ook in 2021 heeft behaald. Het personeel is al geprezen om zijn ervaring, inzet, creativiteit, toewijding en hard werk in ondankbare omstandigheden. De medewerkers zijn duidelijk betrokken en geëngageerd. Die betrokkenheid blijkt ook uit hun recente acties. In hun oren moeten al die mooie woorden nu echter wrang klinken. Ze kunnen immers het ontslag van 115 mensen, de niet-vervanging van een grote groep en de privatisering van een hele afdeling verwachten. Dit alles gebeurt met mensen die hebben gekozen om voor de VRT te werken.

Katia Segers constateert verslagenheid, wat niet onlogisch is bij dergelijke klappen. Maar Jos D'Haese zelf ziet toch vooral strijdbaarheid, die zich de komende weken en maanden nog wel zal manifesteren. Hoe rijmt de directie het respect dat ze telkens ten aanzien van haar medewerkers uitspreekt, met de naakte ontslagen, de niet-vervangingen en de uitbesteding? De werkdruk zal er alleen maar hoger door worden.

De medewerkers van Thuis hebben hun werk heel snel na corona hervat, in erg moeilijke omstandigheden. Achter hun rug werd intussen een privatisering voorbereid. Zoiets komt keihard aan. Niemand van die crew gelooft overigens dat het de belastingbetaler of de programmakwaliteit ten goede kan komen. Wie kan zoiets beter weten dan de mensen die het programma maken?

In 2019 heeft minister Dalle herhaaldelijk aangekondigd dat er bij de VRT geen naakte ontslagen zouden vallen. Hoe heeft hij daarover met de VRT gecommuniceerd? Heeft de minister de VRT gevraagd om naakte ontslagen te vermijden, of waren dat maar loze woorden?

De nood aan digitale profielen is inderdaad een feit. Nu al beschikt de VRT over goede digitale profielen, zoals blijkt uit nws.nws.nws en Karrewiet op TikTok. Daarvoor moet de VRT de juiste mensen aantrekken. In de praktijk blijken ze echter in een verkokering terecht te komen, waardoor er heel weinig naar hen wordt geluisterd. Hetzelfde geldt voor de ideeën van bestaande medewerkers met knowhow op het vlak van digitalisering. De schotten blijven overeind. Digitaliseren vergt zowel nieuwe skills als al aanwezige, waaronder verhalen vertellen, monteren en registreren. Net daarin is het huidige VRT-personeel al zeer bedreven.

Is de impact van de zware coronaperiode op het VRT-personeel al berekend?

Het financiële overzicht vermeldt een toename van de vergoedingen voor overwerk en zondagwerk. Wat is de oorzaak?

De combinatie van niet-geïndexeerde werkingsmiddelen, 12 miljoen euro extra besparing en vergrijzingskosten heeft een directe impact op de aanbodproductie en dus ook op de Vlaamse producties op tv. Minder inkomsten impliceert meer herhalingen en meer aankopen. Efficiëntie heeft zijn grenzen. Jos D'Haese ziet een paradox tussen de jaarlijks terugkerende lofbetuigingen bij het jaarverslag en de besparingsdrift van de opeenvolgende regeringen. Dat hebben de vorige voorzitter van de raad van bestuur en de vorige gedelegeerd bestuurder van de VRT al laten weten in de commissie. Ze hebben zich herhaaldelijk expliciet tegen nieuwe

besparingen bij de VRT uitgesproken. Ze waren niet gekant tegen een efficiënte en een moderne omroep, maar tegen de opeenvolging van besparingen, vanuit de vrees voor de impact op de kwaliteit van de VRT en dus ook van de democratie.

In de toelichting van vandaag heeft Jos D'Haese geen zulke stellingnames gehoord. Was dat een bewuste keuze? Het transformatieplan zal ongetwijfeld uitgaan van een verdedigbare visie op bepaalde zaken, maar blijft per slot van rekening een besparingsplan. Al in het eerste punt wordt immers een besparing van 25 miljoen euro vermeld. Uiteraard is de VRT daarin gebonden aan een beslissing van de Vlaamse Regering, maar heeft ze zelf al aan die regering gevraagd om de besparingen terug te draaien? De vorige directie heeft dat wel geprobeerd, met een ontslag als gevolg. Heeft een vraag om af te zien van de niet-indexering op tafel gelegen? Wat heeft de regering geantwoord?

Welke impact hebben de besparingen op de huidige werking? Tot welke keuzes dwingen ze de VRT? Hoeveel van de 25 miljoen euro aan besparingen is al doorgevoerd, en hoeveel staat nog op stapel? Welk aandeel heeft de niet-indexering in de 25 miljoen euro? Gezien de evolutie van de inflatie lijkt het een tikkende tijdbom onder het VRT-budget.

De VRT stelt de zaken voor alsof er geen andere keuze zou zijn. Maar het politieke niveau, dat vandaag zoveel lof uit, heeft die keuze wel. Het kan de besparingen terugdraaien.

Voor het sociale overleg is de VRT wel zelf verantwoordelijk. Ze claimt het alle kansen te willen geven, maar welke marge heeft ze daarvoor? Valt de uitbesteding van Thuis nog te bespreken? Staan de 115 naakte ontslagen nog ter discussie of staat zelfs al vast om wie het gaat?

De VRT kost, afhankelijk van de berekening, 41 of 38 euro per Vlaming, of iets meer dan 3 euro per maand. Het is maar een fractie van een Netflixabonnement of het Britse kijk- en luistergeld. De vorige directie heeft bovendien altijd gewezen op het terugverdieneffect van overheidsinvesteringen in de VRT. Is dat nog altijd de analyse van de huidige directie en raad van bestuur?

Het transformatieplan, zeg maar uitverkoopplan, is een nieuwe uiting van de Vlaamse strategie waarin de VRT zich moet terugtrekken en zo meer ruimte moet bieden aan private mediaspelers, en in het geval van de uitbesteding van Thuis zelfs ten nadele van de belastingbetaler. Wat is eigenlijk de visie van het management op een openbare omroep? De maatschappelijke opdracht, waartoe Frederik Delaplace zich hier engageert, moet een belangrijke pijler zijn. Maar tegelijk mag een publieke omroep geen geprivatiseerde omroep zijn. Het Vlaams Belang zou liefst van al de catering, de techniek, de decorbouw enzovoort privatiseren, kortom alles behalve de directie. Jos D'Haese vindt dat een publiek bedrijf een stabiele loopbaan veilig moet hebben voor haar medewerkers, zonder er hyperflexibiliteit van te verwachten.

Wat de schermgezichten betreft, betwist Jos D'Haese de insinuatie dat volgens zijn partij iedereen precies evenveel moet verdienen. Vele mensen, waaronder de VRT-medewerkers, zou hij gerust meer inkomen gunnen. In dit geval gaat het echter vaak over mensen die de VRT zelf heeft opgeleid en waarvoor ze vervolgens hoog moet bieden om ze op haar schermen te kunnen blijven tonen. Een loon van meer dan 300.000 euro per jaar vindt Jos D'Haese nooit verdedigbaar, maar dat is hier niet de kern van de zaak. De vraag is of er andere manieren zijn waarop de VRT het talent dat ze heeft opgeleid, in haar eigen rangen kan houden. Mogelijkheden zijn overeenkomsten met private zenders, langetermijncontracten enzovoort. Eenvoudig is de situatie alleszins niet, maar steeds grotere zakken geld aandragen zal nooit een duurzame oplossing betekenen.

In de jongste verkiezingen haalde de PVDA 5,3 procent van de stemmen. In de jongste peiling door de VRT was ze al goed voor 9,1 procent. Daartegenover staat amper 0,4 procent van de spreektijd van politieke partijen in het VRT-nieuws. De tijd dat de partij in de peilingen nog geen procent haalde, is al lang voorbij, maar de openbare omroep gunt haar nog altijd niet meer schermtijd dan dat. De parlementsleden van PVDA zijn nochtans altijd graag bereid om naar een studio te komen. Dat de oppositie zo weinig op de openbare omroep komt, is ronduit problematisch. Een en ander wordt dan geweten aan de coronacrisis en de nood om die beslissingen uit te leggen. Maar vaak ging het om moeilijke beslissingen die de regering er zonder voorafgaand democratisch proces heeft doorgedruwd. Dan volstaat het toch niet om alleen de regering uit te nodigen? Het broodnodige democratische debat is uitgebleven. Daarin hebben de VRT en de rest van de Vlaamse pers veel te weinig hun rol gespeeld. Vindt de VRT het gezond dat de hele spreektijd over politiek wordt opgesoupeerd door vier partijen, die alle in de Vlaamse of Federale Regering zitten? Zelf vindt Jos D'Haese alvast van niet.

Een ander aspect dat de onafhankelijkheid in het gedrang brengt, is de grote druk vanuit de Vlaamse Regering om meer Vlaamse identiteit aan bod te laten komen. Het wordt als het ware een constructie die in haar kraam past. Jos D'Haese is verbaasd dat de VRT de vooruitgang illustreert met een foto met Vlaamse strijdvlaggen, zelfs niet de officiële Vlaamse Leeuw met rode klauwen. Voor een programma als Het verhaal van Vlaanderen is er dan wel geld voorhanden. Welke impact heeft de druk van de Vlaamse Regering op de redactionele onafhankelijkheid?

1.7. Marius Meremans

Marius Meremans reageert op de vermelding van zijn naam door Klaas Slotmans. Het commissielid blijft gewonnen voor het Angelsaksische systeem waarin de lonen worden bekendgemaakt. Ook zijn wedde als Vlaams volksvertegenwoordiger is openbaar. Er is nu een akkoord over de transparantie, dat voor Marius Meremans gerust wat verder had mogen gaan, maar alleszins toch een akkoord is. De spreker zou ook te vinden zijn voor een inzage in het rapport van Audit Vlaanderen.

Voor het overige sluit Marius Meremans zich aan bij de woorden van lof en wil hij nog enkele kleine punten aankaarten. Net als Karin Brouwers pleit de spreker voor Standaardnederlands. Dat hoeft zeker niet te gelden voor alle fictie, maar interviewers zouden toch zo dicht mogelijk bij de standaardtaal moeten blijven.

Wat verstaat de VRT vandaag precies onder levensbeschouwing? De spreker kijkt alvast uit naar het nieuwe programma met Phara de Aguirre. Zoiets is nu eenmaal een taak voor een openbare omroep. Een commerciële omroep zal niet meteen levensbeschouwelijke programma's brengen.

2. Antwoordenronde

Frederik Delaplace kreeg nogal wat vragen over het onpartijdigheidsonderzoek. De gedelegeerd bestuurder hecht een enorm belang aan de onpartijdigheid van de nieuwsdienst. In nieuws- en duidingsprogramma's horen alle stemmen aan bod te komen. De VRT spant zich daartoe echter terdege in. Het onderzoek van de Universiteit Antwerpen toont met heel sterke argumenten aan dat de VRT op dat vlak de beste van de klas is. Vandaag zoomen sommigen in op de spreektijd van gasten in nieuwsuitzendingen, maar het onderzoek belichtte ook de aandacht voor de verschillende partijen in nieuws- en duidingsprogramma's. De conclusie is dat de VRT meer dan wie ook de verschillende opinies aan bod laat komen.

Met zijn twintig jaar journalistieke ervaring begrijpt Frederik Delaplace hoegenaamd niet waarom de parlementaire zetelverdeling de journalistieke verhoudingen zou

moeten bepalen. Zoiets is geen journalistiek of onpartijdigheid. Het is juist partijdigheid. Volgens diezelfde onzinnige logica zouden de kranten in hun mediaberichtgeving tien keer meer aandacht moeten hebben voor DPG Media dan voor de VRT wanneer dat de verhouding tussen die twee organisaties zou zijn.

Die bedenking neemt niet weg dat de VRT moet blijven investeren in haar onpartijdigheid, maar dan niet met de verkiezingsuitslag in een apothekersweegschaal. Universiteit Antwerpen concludeert alvast dat de VRT nu al goed werk verricht. Na haar onderzoek heeft de VRT meteen aangekondigd verder te zullen investeren in haar onpartijdigheid. Ze blijft streven om veel stemmen aan bod te brengen, uit de politiek en het brede maatschappelijke veld, als deel van haar kernopdracht.

Een ander voorwerp van vele vragen zijn de schermgezichten. De VRT-exclusiviteitscontracten betreffen een zelfstandige samenwerking met een looptijd tussen drie en vijf jaar. In 90 procent van de gevallen bedraagt die looptijd drie jaar. Het biedt de VRT de gelegenheid om dure contracten op tijd te evalueren met de vraag of een verdere investering daarin de moeite loont.

Sommige volksvertegenwoordigers noemen investeringen in schermgezichten strijdig met de aankondigingen in het transformatieplan. Zelf vindt Frederik Delaplace zowel het plan als de investeringen onderdelen van het geloof in de publieke omroep. Uiteraard moet een omroep investeren in trekkers van een groot bereik.

De vraag of dit alles marktconform gebeurt, beantwoordt de gedelegeerd bestuurder bevestigend. De VRT overbiedt haar concurrenten niet. Ze is zichzelf wel verplicht om gelijkwaardige bedragen te betalen als de rest van de markt. Zo niet is ze haar trekkers kwijt.

De VRT zwemt alleszins niet in het geld. Gelukkig heeft minister Dalle op de radio verklaard dat dit de laatste ronde van besparingen op de publieke omroep zou moeten zijn. Daaraan wil Frederik Delaplace hem gerust af en toe herinneren. De financiële situatie noopt de VRT hoe dan ook tot een zorgzame omgang met haar geld. In dergelijke omstandigheden zal de organisatie haar schermgezichten nooit wild en zonder rendementsoogmerk hoge bedragen toekennen. De vergoeding is marktconform en op een maximaal bereik gericht.

Zoals al gezegd, is er wel een probleem op het vlak van de heterogeniteit van de schermgezichten. Ze zijn te weinig divers op het vlak van afkomst, leeftijd, gender enzovoort. Daarvan moet de VRT absoluut werk maken. Gezien de context en de druk kan de verloning van de schermgezichten de komende jaren alleen omlaaggaan, verwacht de CEO. Maar dat maakt het nog altijd niet nodig om specifieke bedragen publiek te maken.

Frederik Delaplace roept het parlement op om in het debat over de schermgezichten te blijven waken over de eigen ernst en geloofwaardigheid. De jongste dagen heeft hij in de pers nogal wat verhalen gelezen. De spreker wijst op het onevenwicht tussen de transparantie die de VRT nastreeft, en de totale wazigheid bij commerciële bedrijven die eveneens schermgezichten engageren. Uiteraard zal de concurrentie de lonen van haar schermgezichten niet publiek maken, maar mocht de VRT daadwerkelijk zo wild met vergoedingen zwaaien, dan zouden mensen als Koen Wauters en Erik Van Looy al lang voor de VRT hebben gewerkt. De fantastische verhalen van sommige dagbladen en magazines weerspiegelen de marktrealiteit niet.

Vervolgens komt de spreker terug op Streamz. De financiering van fictie is overal ter wereld bijzonder complex geworden. De kostprijs, maar ook de kwaliteit, is de jongste jaren immers gigantisch gestegen. De Vlaamse fictieproductie van vandaag heeft geen uitstaans meer met die van tien jaar geleden. Daarop is Frederik

Delaplace erg fier. Een gevolg is wel dat voor een Vlaamse zondagavondfictiereeks 5 miljoen euro nodig is. In haar streven om hetzelfde hoge niveau te handhaven, moet de VRT op zoek naar cofinancierders. Vandaar haar gesprekken met onder meer Netflix en Amazon, naast die met Streamz en andere lokale partners. De hoge kwaliteit van de Vlaamse fictie wekt de interesse van internationale platforms. Die kunnen die fictie dan ook internationaal verspreiden, wat Streamz niet zou kunnen.

Een akkoord met Streamz blijft mogelijk, maar zijn mogelijkheden blijven veel beperkter dan die van Amazon, HBO, Disney of Netflix. In de akkoorden die ze afsluit, zal de VRT een evenwicht moeten vinden tussen de nationale en de internationale waarde van de Vlaamse fictie. De gedelegeerd bestuurder is er rotsvast van overtuigd dat de VRT een dergelijk akkoord met Streamz kan vinden. Ze heeft de gesprekken met Streamz intussen heropgestart. Het nieuwe management van die organisatie maakt het mogelijk om met een blanco blad van start te gaan. In het verleden lag er overigens al een akkoord klaar. Het moest alleen nog worden ondertekend, wat de VRT ook zou hebben gedaan als de anderen niet op het laatste moment nog de toevoeging hadden geëist van de bepaling dat de groei van Streamz de stopzetting van verdere investeringen in VRT NU zou impliceren.

Een dergelijke strategie zou de slechtst mogelijke invulling zijn die de VRT kan geven aan de opdracht die ze van de Vlaamse overheid krijgt. Het zou haar beperken tot lineaire tv en radio, voor zolang die nog meegaan. De VRT moet mee zijn in de digitale evolutie. Als een akkoord met Streamz die mogelijkheden niet compromitteert, zal de VRT de ontwikkeling van een dergelijk Vlaams platform ten volle willen ondersteunen.

Dezelfde situatie verklaart ook waarom de VRT veel gemakkelijker een akkoord heeft kunnen afsluiten over een gezamenlijk Vlaams podcastplatform. De productie van een podcast kost nog geen procent van die van een fictiereeks. Dat maakt het heel wat makkelijker om elkaar te vinden, aangezien er geen inbreng van de grote internationale spelers nodig is.

Hoe dan ook blijft Frederik Delaplace er rotsvast van overtuigd dat er een akkoord zal komen, al zal hij er geen timing op plakken.

Wat het transformatieplan betreft, lijkt het wel of dit helemaal los te zien is van al het goede dat de sprekers hebben gezegd over de toekomstplannen van de VRT. Uiteraard hangen die wel samen. Niemand in de VRT-directie vindt het leuk om hard in de organisatie in te grijpen. Frederik Delaplace is het oneens met de stelling van Klaas Sloomans dat de VRT met de helft van haar personeel operationeel zou kunnen blijven en dat alleen journalisten en fictiemakers de VRT maken wat ze is. De VRT heeft haar tweeduizend medewerkers keihard nodig. Zonder de enorme uitdagingen door het wijzigende mediagebruik en zonder de grote besparing zou de VRT die ingreep niet hoeven te doen. Wel zou de VRT haar werking tegen het licht moeten houden met het resultaat dat ze ook dan heel wat zaken uit het transformatieplan zou moeten uitvoeren. Zo stelt het transformatieplan ook dat de VRT meer eigen middelen zal moeten werven en zal moeten besparen op de interne en externe kosten. Dat alleen zal echter niet volstaan. Ook de uitbesteding van Thuis en het afscheid van 116 medewerkers zullen noodzakelijk zijn om het plaatje te doen kloppen.

Waarom besteedt de VRT Thuis uit? Het is zowat de enige fictieproductie die de VRT nog in eigen huis produceert. Dat doet ze keigoed. Thuis is het sterkste product van de VRT, en dat vijf dagen per week: ongelooflijk straf. Als de VRT het uitbestedt, is dat gezien de enorme schaalvoordelen als de productie wordt ondergebracht in een omgeving die ook andere fictie produceert. Dat heeft alles te maken met de manier waarop soapseries tot stand komen. Naast de VRT zelf is

ook de hele Vlaamse productiesector van die voordelen doordrongen. De telefoon van Ricus Jansegers heeft sinds de aankondiging niet meer stilgestaan. De toegenomen schaalgrootte zal de productie van Thuis goedkoper maken. Daarbovenop komt dan inderdaad dat de externe productiesector bepaalde financieringsmogelijkheden heeft die de VRT niet kan gebruiken. Dat element speelt absoluut een rol, maar zelfs daarzonder zou de operatie zinvol zijn. Dat geldt ook voor de medewerkers, ongeacht of het cameralui, scenaristen, schminksters, regisseurs of acteurs zijn. Ze zullen terecht komen in een huis dat op grote schaal fictie fabriceert en waar ze hun talent ook in andere producties kunnen benutten. Daarvoor zal de VRT zeker garant staan.

De CEO wil er geen twijfel over laten bestaan dat de VRT de termen van de uitbesteding zal bepalen. Thuis blijft haar product, dat ze nu wel bij een externe leverancier zal bestellen. Over de toekomst en werkzekerheid van de zeventig VRT-medewerkers spreekt de VRT vandaag met haar vakorganisaties. Frederik Delaplace belooft daarover keiharde afspraken met de overnemer. Anderzijds: wie vandaag gelooft dat bij de VRT werken een garantie is om er tot zijn pensioen te blijven, is zich niet bewust van hoe het er vandaag aan toe gaat in de mediasector. Met andere woorden wil de spreker zich inspannen om de Thuismedewerkers zo lang mogelijk werkgarantie te bieden, maar totale werkgarantie is ook bij het moederhuis VRT zelf niet meer aan de orde. Dat blijkt ook uit de situatie van de 116 medewerkers waarover de VRT momenteel met de vakbonden overlegt.

Aan freelancers kan de VRT niet dezelfde garantie geven. Maar de kwaliteit en aantrekkingskracht van Thuis is zo groot dat een externe producent de knowhow binnen de ploeg, inclusief die van de freelancers, zo veel mogelijk zal willen behouden. Hij zal onvermijdelijk echt geïnteresseerd zijn om het met dezelfde mensen te doen.

Nog in het kader van het transformatieplan vindt Frederik Delaplace werken aan een nieuwe organisatie en het laten kloppen van het financiële plaatje niet strijdig met een grote zorg voor de VRT-werknemers. Het management moet een plan realiseren dat de toekomst van de VRT waarborgt, en waardoor de VRT over vijf of tien jaar nog altijd even relevant zal zijn. Zoiets vergt in de huidige context pijnlijke inspanningen, wat de CEO nog altijd verkiest boven fatale mededelingen over vijf jaar. Hoe dan ook is iedereen zich ten volle bewust van de hardheid van de ingrepen, die de mensen uit hun comfortzone halen. Het overleg over het transformatieplan zal intussen moeten worden gevoerd met de vakorganisaties.

Het kritische rapport van Audit Vlaanderen was eind 2020 als het ware een welkomstgeschenk voor Frederik Delaplace. Het bevat negen concrete aanbevelingen, waarmee de VRT in maart 2021 aan de slag is gegaan. Bij het ter perse gaan van het jaarverslag was een van de negen aanbevelingen helemaal gerealiseerd: het versterkte integriteitsbeleid. Het is de aanbeveling waarvan de uitvoering het succes van alle andere aanbevelingen zal bepalen. Twee andere aanbevelingen zijn intussen zo goed als helemaal uitgevoerd: het nazicht van alle overeenkomsten, waaronder overigens die met de schermgezichten en het eigenaarschap van het materiaal dat voor producties wordt ingezet. Voor de zes andere heeft de VRT het einde van 2022 als deadline afgesproken. De gedelegeerd bestuurder verwacht dat hij bij de bespreking van het volgende jaarverslag kan komen aankondigen dat de VRT een ruime meerderheid van de aanbevelingen heeft opgelost. Alleen voor de risico- en organisatiebeheersing houdt hij nog een slag om de arm. Dat is immers een mammoetproject waarin de VRT zeker grote vorderingen zal kunnen aankondigen, maar waarvan de voltooiing moeilijker te timen valt. Die stappen worden altijd voorgelegd aan de raad van bestuur. De situatie van de VRT verschilt op dat vlak niet wezenlijk van die van andere Vlaamse agentschappen en ondernemingen.

Net als Karen Donders, directeur Talent en Organisatie en Publieke Opdracht, hecht de gedelegeerd bestuurder een groot belang aan de missie om genoeg vrouwen in beeld te brengen, de enige niet-gehaalde KPI. Die situatie zal zichzelf niet oplossen en zal dus de nodige actie vergen. Dat bewustzijn zal nog veel meer moeten doordringen. Er is nu al aandacht voor bij de VRT, maar ze zal nog een tandje moeten bijsteken. De programma's horen een fijne representatie van de samenleving op te leveren.

Volgens de VRM heeft de VRT ook de enigszins daaraan gekoppelde KPI over het aantal actieve gebruikers niet gehaald, maar volgens de VRT geldt voor KPI 18 dezelfde deadline als voor KPI 17, namelijk 2025. Op die manier is er ook altijd over onderhandeld. Vandaar dat de VRT altijd heeft gedacht dat ze nog meer tijd had om die norm te halen. Ze zal nu extra haar best te doen om dat in orde te brengen.

De aankondiging over het merkenbeleid heeft de commissie heel wat vragen ontlokt. Naast het enorme verschil in marketingbudget is er nog een ander groot verschil met Procter & Gamble. Die onderneming heeft niet de minste behoefte om de naam van het moederbedrijf te promoten, zolang de productnamen maar bekend zijn. De VRT heeft eigenlijk de voorbije decennia een soortgelijke merkenstrategie omarmd. Maar in de digitale wereld moet de consument wel degelijk weten dat hij een VRT-product bezoekt. Hoe kan de VRT zich anders onderscheiden in de digitale markt als ze bij de merknamen MNM, Sporza of Klara niet eens aangeeft dat die een onderdeel vormen van de openbare omroep? Vandaar de duidelijke keuze voor 'VRT' in de namen VRT MAX en VRT NWS. Frederik Delaplace belooft dat die digitale bestemmingen een ongelooflijk mooi en fris jasje zullen meekrijgen. Het digitale bereik en de merkbeleving zullen er een enorme boost door krijgen.

Met betrekking tot de digitalisering van de radio is de afspraak dat een onderzoek de baten van verdere digitalisering van een van de netten zal berekenen. De VRT hoort daarin het ritme van de consument te volgen. 41 procent van de audioconsumptie gebeurt vandaag digitaal, maar slechts 19 procent maakt gebruik van DAB+. De FM-afschakeling van een radionet zou luisteraars van dat VRT-aanbod dreigen af te snijden. Maar de CEO is er zeker niet fundamenteel tegen gekant om de mogelijkheid verder te onderzoeken.

Karen Donders, directeur Talent en Organisatie en Publieke Opdracht, komt terug op de tegenover 2020 gedaalde representatie van vrouwen op het tv-scherm. De VRT heeft sterke vermoedens van de oorzaken. Het gaat om een samenspel van factoren, waaronder de grote aandacht voor corona in de actualiteits- en duidingsprogramma's. Onder de bevoegde ministers en de experts waren de mannen duidelijk in de meerderheid. Dat neemt niet weg dat dit een aandachtspunt blijft.

De doelstelling zal niet zomaar spontaan tot stand komen maar vergt de nodige inzet. Zo zal de VRT netwerkevents organiseren met vrouwelijke experts in allerlei domeinen, journalisten, eindredacteuren enzovoort. Voorts is de organisatie het project 50:50 aan het uitrollen, een BBC-initiatief dat de VRT heeft overgenomen. Het project houdt in dat redacties noteren wie ze precies uitnodigen, zodat ze zich bewust worden van de verhoudingen. Bij de BBC is dat initiatief heel succesvol gebleken. Ook bij de VRT blijkt het te werken. Zo is het aantal beschikbare vrouwelijke experts vrij laag voor Sporza, maar het initiatief heeft op dat vlak wel een toename met 9 procent bewerkstelligd.

Intussen heeft de VRT ook meer personen mee verantwoordelijk gesteld voor dit streven. Vroeger situeerde het diversiteitsbeleid zich louter aan de top van de organisatie, maar vandaag is het veel meer gedecentraliseerd. 160 mensen zijn ermee begaan, wat zijn vruchten begint af te werken. Ook de schermgezichten zijn al sterk aan het vervrouwelijken. Fien Germijns presenteert De dag van vandaag

en Ella Leyers De ideale wereld. Het zijn bewuste keuzes voor vrouwelijk talent, dat daarmee de vervrouwelijking kan helpen trekken.

Een andere vraag uit de commissie betreft de VGT. De dovengemeenschap heeft inderdaad nog een vragenlijst ten aanzien van de VRT. In 2021 heeft de VRT een structureel partnerschap ontwikkeld met het VGTC, dat haar ondersteunt met betrekking tot de kwaliteit van de gebarentaal. De VRT neemt extra initiatief, bijvoorbeeld in het kader van de Olympische Spelen en de intrede van de Sint. Elk jaar doet ze wat extra, maar de hele wensenlijst van de dovengemeenschap zal ze wegens budgettaire beperkingen ook weer niet kunnen waarmaken. Ze moet met haar toegankelijkheidsbeleid immers ook nog het nodige doen voor slechthorenden, blinden, slechtzienden en laagtaligen.

Wat het educatieve aanbod betreft, weerlegt Karen Donders dat maar één VRT-medewerker met educatie gelast is. Wel is er één coördinator aangewezen voor de organisatiebrede inspanningen op het vlak van educatie, inclusie en mediawijsheid. De VRT onderhoudt ook een goed contact met de brede onderwijssector. Recent hebben bijna zestig onderwijzers de VRT bezocht en er uitgebreid gedialoogd over wat de VRT nog extra kan doen op het vlak van educatie. Overigens blijkt de onderwijssector wel degelijk erg tevreden over het brede en het specifiek verdiepende educatieve aanbod van de VRT en over producten als de EDUbox en KLAAR.

Het bereik van de EDUbox is niet eenvoudig te meten, aangezien elke EDUbox in eerste instantie bruikbaar is voor zes tot acht leerlingen, maar ook kan worden hergebruikt. Hoe dan ook zijn de zesduizend exemplaren altijd meteen uitverkocht, wat betekent dat het bereik snel in de buurt van de honderdduizend scholieren zal komen. Ook een digitale versie is nu beschikbaar. De VRT probeert het bereik daarvan momenteel in kaart te brengen.

Voor specifieke schooltelevisie zijn er momenteel geen plannen. Vanuit de onderwijswereld is er ook geen vraag naar. Wel bekijkt de VRT de mogelijkheden van VRT MAX om het educatieve aanbod verder te helpen ontsluiten. Daarvoor bestaat wel het nodige animo in de onderwijssector.

De VRT overlegt veelvuldig over cultuur: zowel met vertegenwoordigers van de hele sector als specifiek over deeldomeinen als taal, literatuur, erfgoed enzovoort. Aan haar plannen bij de heropening van het KMSKA heeft de VRT uiteraard heel wat specifiek overleg gewijd.

Met de levensbeschouwelijke organisaties heeft de VRT in 2021 maar één overlegmoment gehad, door agendaperikelen aan beide kanten. In januari 2022 heeft eveneens een dergelijk overleg plaatsgevonden en nog in juni 2022 is het volgende gepland. De frequentie gaat dus omhoog. De betrokken organisaties zullen zeker ook de goede sfeer bevestigen waarin dit overleg verloopt en zijn blij met de geplande extra inspanningen voor hun domein.

De VRT verricht impactonderzoek over zowel programma's als acties, waaronder Move tegen pesten. Het gaat om kwantitatief maar ook kwalitatief onderzoek, bij een representatief onlinepanel. Zo heeft een meerderheid van de kinderen aangegeven dat ze zich door de actie meer bewust zijn geworden van de problematiek en sneller geneigd zullen zijn om op te komen voor een gepest kind. Het impactonderzoek bij nws.nws.nws heeft uitgewezen dat heel wat jongeren zich daardoor goed geïnformeerd voelen, op een prettiger manier dan bij Terzake of De afspraak het geval zou zijn.

Wat het schermgezicht met een beperking betreft, houdt de VRT zich aan de timing naar 2023. Intussen komen er wel al meer personen met een beperking op het

scherm. Die trend is duidelijk zichtbaar, onder meer maar niet uitsluitend door de successen van onze paralympiërs. Hierover overlegt de VRT onder meer met GRIP. Ze brengt mediamakers samen met personen met een beperking. Zo hebben rolstoelgebruikers onlangs aan programmamakers laten weten hoe zij de beeldvorming ervaren en hen suggesties meegegeven. Een dergelijke aanpak genereert het meest duurzame effect, besluit Karen Donders.

Frederik Delaplace beantwoordt vervolgens de vragen over het gokbeleid en de nieuwe regel die daarover wordt voorbereid op het federale niveau. De VRT is geen absoluut voorstander van een behoud van gokreclame. Wel vraagt de CEO om waakzaam te zijn dat nieuwe regels niet meer schade dan heil berokkenen. Het gevolg zou toch niet mogen zijn dat Vlaamse mediabedrijven geen grote internationale sportrechten kunnen aankopen wanneer grote internationale sportfederaties daaraan bepaalde reclamevoorwaarden koppelen. Om die reden bepleiten de commerciële media momenteel een weloverwogen aanpak bij federaal minister Van Quickenborne.

De inflatie en duurder wordende grondstoffen hebben inderdaad een aanzienlijke impact op de nieuwbouw. De afspraak blijft echter dat dit project zichzelf moet financieren, dus dat de VRT het moet financieren uit de verkoop van gebouwen en gronden, het verlaagde investeringsniveau in de laatste jaren van het huidige gebouw en een goedkopere werking in het nieuwe gebouw. Het gaat om een langetermijnproject. Zelfs bij exploderende prijzen gaat de VRT ervan uit dat die de langetermijnfinanciering niet in het gedrang zullen brengen. Dit veronderstelt wel dat de huidige prijsstijging van bouwmaterialen zich niet elk jaar opnieuw blijft voordoen in de komende vijf jaar. Mocht dat wel gebeuren, dan zal niet alleen de VRT daar een zware last van ondervinden.

De spreker bevestigt dat de VRT haar digitale kanalen ten volle zal inzetten om de jongeren binnen haar bereik te houden.

Wat de allerjongsten betreft, zal Ketnet wel het merk worden dat het langst onder zijn eigen naam kan opereren. Intussen onderzoekt de VRT hoe het zijn unieke digitale bestemmingen, en vooral VRT MAX, op een veilige manier kan inzetten voor kindercontent. Dat behelst dan wel een inlogprocedure waardoor het aanbod beperkend kan worden afgestemd op de leeftijd. Technisch is zoiets wel een huzarenstuk. Al in 2022 zal de VRT een family account openen waarop ouders zelf kunnen aangeven welke content ze ontsloten willen zien. Een personalisatie waarbij ouders tussen hun kinderen van verschillende leeftijd kunnen diversifiëren, kan de VRT voorlopig niet aanbieden. Het belangrijkste principe is wel dat de VRT alleen kindercontent zal aanbieden op voorwaarde van een veilige omgeving. Intussen staat de druk wel op de ketel. Vanaf 6 jaar beginnen kinderen al meer digitaal dan lineair media te consumeren. *Frederik Delaplace* wil geen Vlaamse generatie zien opgroeien die niet weet wat de VRT is. Maar de ontwikkelaars zullen met recht en reden om enig geduld verzoeken.

Met de algoritmes probeert de VRT een andere weg te bewandelen dan wat gebruikelijk is bij streamingplatformen en digitale kanalen. De VRT is het algoritme voor smaakverbreding nog volop aan het opleiden en zal het daarna meer inzetten dan vandaag al het geval is. De eerste tests wijzen erop dat het op die manier inderdaad mogelijk is om mensen voor andere content te laten kiezen dan ze gewoon zijn. Achter de schermen heeft de VRT het afgelopen jaar heel grote stappen vooruit kunnen zetten op het vlak van datapersonalisatie, -veiligheid en -privacy. In 2022 of ten laatste 2023 wordt het systeem volop uitgerold.

Jos D'Haese polste of de VRT de Vlaamse Regering wel vaak genoeg om meer geld verzoekt. Daarop antwoordt *Frederik Delaplace* bevestigend. Hij wil die vraag in de commissie gerust herhalen. Maar zelfs zonder besparingen zou de VRT zich als

openbare omroep en mediaorganisatie grondig moeten bezinnen over de manier waarop ze vandaag media hoort te maken, welke media dat moeten zijn en op welke kanalen ze die zal aanbieden. Het resultaat zal altijd een ingrijpende operatie zijn, al is zoiets altijd makkelijker in een context waarin niet hoeft bespaard te worden.

Frieda Brepoels dankt alle commissieleden voor de constructieve opstelling. De VRT-voorzitter wil de commissieleden graag uitnodigen voor een werkbezoek waar ze nog dieper op de zaken kunnen ingaan en de rest van de directie kunnen ontmoeten. De vergadering van vandaag biedt niet de mogelijkheid om alles even extensief te beantwoorden.

Als voorzitter benadrukt de spreker dat de raad van bestuur de aanbeveling van Audit Vlaanderen van nabij opvolgt, ook via het auditcomité. Ook zij verwacht dat de VRT in 2023 kan komen aankondigen dat alle aanbevelingen zijn opgevolgd. Bovendien heeft de VRT daaraan een ruimere invulling willen geven dan Audit Vlaanderen strikt heeft aanbevolen. Daardoor duurt een en ander wel iets langer. De VRT wil er ook haar hele organisatie bij betrekken.

Er waren ook vragen over de nieuwe samenstelling van de raad van bestuur. Het Mediadecreet bepaalt dat die rechtstreeks naar het bureau worden gestuurd, dat ze vervolgens ook heeft behandeld. Er waren naar verluidt meer dan 130 kandidaten. Vorige week ontving de raad van bestuur de lijst die aan de Vlaamse Regering is bezorgd. Volgende week zal de regering dan de beslissing treffen.

Klaas Slootmans merkt op dat leden van de raad van bestuur geen toegang krijgen tot alle informatie waarop het Mediadecreet hen recht geeft. Maar het commissielid citeert het artikel nogal selectief. Het decreet vermeldt ook dat een aanvraag van documenten tot de voorzitter van de raad van bestuur moet gericht zijn. Frieda Brepoels heeft nog nooit een dergelijke aanvraag ontvangen, maar mogelijk heeft haar voorganger er wel gekregen. Belangrijk is echter de beperking dat het om documenten moet gaan die nodig zijn voor de uitoefening van bevoegdheden van de raad van bestuur. De lonen van schermgezichten behoren niet tot die bevoegdheden. Het Mediadecreet somt die bevoegdheden op. Ze hebben vooral te maken met de strategie. De verloning van onder meer het directiecollege wordt besproken in het remuneratiecollege. Het auditcomité heeft kortgeleden de delegatieregeling besproken, onder meer in verband met de schermgezichten. Kortom, alle leden van de raad van bestuur krijgen de documenten die ze nodig hebben voor die functie.

Hetzelfde commissielid merkte op dat de klachten op enkele jaren tijd verdubbeld zijn. Enkele maanden geleden heeft de raad van bestuur de klantendienst en de nieuwsombudsman op haar vergadering uitgenodigd. Daaruit is gebleken dat de contacten met hen in de meeste gevallen vragen waren. Echte klachten over de VRT zijn erg zeldzaam. Er is dan ook geen sprake van een verdubbeling. Het gaat om klanten die vragen stellen aan een bedrijf. Die verslagen zijn te vinden op de website van de VRT.

3. Aanvullende vragen en antwoorden

Bart Tommelein komt terug op de schermgezichten. Frederik Delaplace heeft hem kunnen overtuigen van de noodzaak van bepaalde regelingen, maar heeft ook verklaard dat de schermgezichten in de toekomst diverser en vrouwelijker zullen moeten zijn. Concreet houdt dat dus in dat de VRT minder zal moeten investeren in mannen en meer in vrouwen en mensen met een migratieachtergrond. Met dat antwoord kan het commissielid leven.

Met betrekking tot Streamz werd de spreker minder overtuigd door het antwoord. Uiteraard neemt de kostprijs van fictie toe, net als de kwaliteit. Maar ook Streamz zou op basis van goede afspraken met Netflix en andere internationale spelers kunnen onderhandelen. Uiteraard hoeft de VRT haar VRT MAX niet aan de kant te schuiven. Maar de Vlaamse spelers zouden de krachten kunnen bundelen in Streamz en dan hun producten aan internationale spelers kunnen verkopen. Bart Tommelein neemt er akte van dat de onderhandelingen aan de gang zijn en dat men eruit zal komen.

Wat de audit betreft, acht de spreker een inzage niet langer nodig gezien de aangekondigde stappen vooruit en de belofte om volgend jaar goede resultaten voor te leggen.

Bepaalde vragen zijn onbeantwoord gebleven, waaronder die over het onderzoek over de FM-afschakeling.

Frederik Delaplace antwoordt dat het initiatief voor het onderzoek minister Dalle toekomt en zegt zijn medewerking toe zodra het er is.

Bart Tommelein herinnert aan zijn vraag over Pebble Media.

Frederik Delaplace antwoordt dat Pebble Media is opgegaan in Ads & Data. De VRT is blij dat die aandelenverkoop een break-even heeft opgeleverd.

Bart Tommelein polst nog eens naar de aangroei van het verlies.

Frederik Delaplace wijt die volledig aan de richtlijn van de fiscus ten aanzien van alle Vlaamse agentschappen over niet-opgenomen vakantiedagen. Daartoe moet de VRT een provisie aanleggen die ze dan vervolgens kan goedmaken. Aangezien die bindende aanbeveling dateert van 9 december 2021, restte er te weinig tijd om die provisie nog in hetzelfde jaar goed te maken. Zoiets is geen echt verlies maar een provisie, die kan worden tegengeboekt op het moment dat de vakantiedagen echt worden opgenomen.

Klaas Slootmans interpreteert het antwoord van Frieda Brepoels als een mededeling dat haar niets is gevraagd, maar dat ze daar dan ook niet op heeft willen antwoorden.

Het commissielid citeert artikel 13, §3, van het Mediadecreet: "Ter uitvoering van de bevoegdheden, vermeld in paragraaf 1, kunnen de leden van de raad van bestuur, via de voorzitter, op elk moment alle documenten en geschriften van de VRT inzien. De voorzitter kan via de gedelegeerd bestuurder van de leden van het directiecollege en van alle andere personeelsleden alle verduidelijkingen en alle verificaties vorderen die de raad of een lid nodig achten voor de uitvoering van de bevoegdheden van de raad van bestuur."

Volgens Frieda Brepoels is de verloning met meer dan 300.000 euro van een schermgezicht geen strategisch element, maar volgens Klaas Slootmans is zoiets een onderdeel van de strategie om meer mensen te bereiken.

De antwoorden waren volgens hem een vorm van cherrypicking. Daarom herhaalt hij enkele vragen.

Zal de VRT positief discrimineren tussen gelijkwaardige profielen? Ja of neen?

Welke rol heeft Saffron Brand Consultants gespeeld in de merkenstrategie en aan welke prijs?

Blijkbaar vindt de VRT ondanks de duidelijke bezwaren van twee oppositiepartijen haar onpartijdigheid geen werkpunt. Ondanks de sprekende cijfers ontbreekt het haar aan elke introspectie op dat vlak. Het volstaat niet om alleen uit de conclusies te citeren als in de opbouw daarnaar expliciet wordt gezegd dat de oppositie op de VRT zeer weinig aandacht krijgt, zoals Peter Van Aelst ook heeft bevestigd in de commissie.

Wat is het huidige formele statuut van de nota 'De VRT en de democratische samenleving'?

Wat met de aanbeveling om transparantie te brengen over de redactionele keuzes?

Wat met politici in ontspanningsprogramma's? Ook die vraag is nog niet beantwoord. Ondanks de verbintenissen is de daad niet bij het woord gevoegd.

Anderen laken hem om zijn bewering dat er bij de VRT nog veel vet op de soep ligt, maar die bewering is afkomstig van een VRT-schermgezicht en stond in Humo.

Nog een onbeantwoorde vraag was die over de twee personeelsleden van de VRT in het bestuur van vzw deCheckers.

Er is nog altijd geen duidelijkheid over hoeveel die schermgezichten nu boven de 300.000 euro worden uitbetaald. Als daarover indianenverhalen de ronde zouden doen, is het aan Frederik Delaplace om die de kop in te drukken door volledige transparantie te bieden. Blijkbaar zijn de schermgezichten op dit moment een feestje aan het bouwen, wat nogal onsmakelijk is in het licht van wat het VRT-personeel te wachten staat.

Het terugverdieneffect van de schermgezichten is nog niet duidelijk toegelicht, vindt de spreker.

Frieda Brepoels noemt de stelling dat de klachten verdubbeld zouden zijn, verzonnen. Het klachtenrapport maakt nochtans duidelijk gewag van 4820 klachten in 2016 en 9583 in 2021. Er staat 'klachten', dus niet 'contacten'. De stijging bedraagt 98 procent.

Over garanties tegen een betaalmuur voor VRT-producties op Streamz hebben de sprekers niets geantwoord. Hetzelfde geldt voor de kostprijs en de verwachte besparingen met betrekking tot Thuis en voor de vragen over Vive le vélo.

Klaas Slootmans besluit dat de VRT erg selectief omspringt met principes. De opgelegde schermaanwezigheid van vrouwen wil ze minutieus naleven, maar met betrekking tot evenredigheid tussen politieke partijen gooit ze alle principes overboord.

Frederik Delaplace wijst erop dat er zo veel vragen zijn gesteld dat een exhaustief antwoord op alles onmogelijk is.

De gedelegeerd bestuurder verklaart dat de VRT geen positieve discriminatie nodig zal hebben om haar diversiteitsbeleid uit te voeren, gezien de veranderende samenstelling van de samenleving die dan vanzelf ook in het VRT-personeel weerspiegeld zal worden.

Voor haar merkenbeleid heeft de VRT inderdaad samengewerkt met het internationale Saffron Brand Consultants, volledig binnen het eigen marketingbudget. De jongste maanden heeft de VRT amper merkenpromotie gevoerd, precies om middelen opzij te kunnen zetten voor de aangekondigde operatie. Extra geld heeft die dus niet gekost.

Vzw deCheckers betreft een onbezoldigd mandaat. De vermelde personen zijn geëngageerde VRT-journalisten die begaan zijn met de strijd tegen fake news. Daar­tegenover staat geen enkel commercieel of financieel akkoord met de VRT. Frederik Delaplace is heel blij met het engagement van twee medewerkers om fake news te bestrijden en in een ruimere context factchecking te verzorgen dan alleen op de VRT-kanalen. De vzw voert momenteel gesprekken met onder meer Knack om hen in het initiatief te betrekken.

Op de andere vragen kan Frederik Delaplace om commerciële redenen niet antwoorden. Als hij hier bijvoorbeeld de kostprijs van Thuis bekendmaakt, ondergraaft hij de onderhandelingspositie. Hetzelfde geldt voor de individuele vergoedingen van schermgezichten, zoals ook is overeengekomen in de beheersovereenkomst.

Ten slotte stelt de spreker dat het contract met Vive le vélo koosjer en herwerkt is, en raadpleegbaar is voor iedereen bij de VRT die daartoe bevoegd is.

Elisabeth MEULEMAN,
voorzitter

Bart TOMMELEIN
Katia SEGERS,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AI	artificiële intelligentie
BBC	British Broadcasting Corporation
BV	bekende Vlaming
BVN	Het Beste van Vlaanderen en Nederland
CEO	chief executive officer
CIM	Centrum voor Informatie over de Media
DAB	digital audio broadcasting
DPG	(historisch) De Persgroep
EK	Europees kampioenschap
FM	frequentiemodulatie
GRIP	Gelijke Rechten voor Iedere Persoon met een Handicap
HBO	Home Box Office
IT	informatietechnologie
KMSKA	Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen
KPI	key performance indicator, kritieke prestatie-indicator
meemoo	Vlaams instituut voor het archief
MNM	Music and More
SD	strategische doelstelling
SVOD	subscription video on demand
Var	Vlaamse Audiovisuele Regie
VGT	Vlaamse Gebarentaal
VGTC	Vlaams GebarentaalCentrum
VOFTP	Vlaamse Onafhankelijke Film & Televisie Producenten
VR	virtual reality
VRM	Vlaamse Regulator voor de Media
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie
VTM	Vlaamse Televisiemaatschappij
WK	wereldkampioenschap